

***I

9

1965

Duhovno
Zivljenje

la vida espiritual

Praški nadškof / kardinal Jožef Beran

Z A H V A L A K A R D I N A L A B E R A N A

„Duhovno življenje“ (maj 1965) je objavilo članek Rude Jurčeca **Kardinal Beran** — zmaga v ljubezni do Kristusovega namestnika. Prispevek je bil objavljen prav v času, ko je bil praški nadškof Josef Beran, dolgoletni jetnik v nemškem koncentracijskem taborišču Dachau med drugo svetovno vojno in potem še daljšo dobo jetnik komunističnih oblasti v Češkoslovaški, imenovan za kardinala in je na vabilo papeža Pavla VI. šel v Rim, odkoder mu komunisti niso več dovolili povratka v domovino.

Kardinal Beran je pisatelju Rudi Jurčecu poslal svojo fotografijo s posvetilom in pripisal v češčini na fotografijo: „ZELMÁ + JOSEF CARD. BERAN, ARCIBISP. PRAŽSKI“, na drugi strani pa „PAN BUH ZAPLAT’ — ZA MILY ČLANEK — ZELMÁ VAM I VŠEM VAŠIM DRAHYM + JOSEF KARD. BERAN, ARCIBISP. PRAŽSKI“, kar se v slovenskem prevodu glasi: „Vdani + Josef kard. Beran, nadškof praški“ in na drugi strani: „Gospod Bog naj poplača za mili članek Vam in Vašim dragim, + Josef kard. Beran, nadškof praški“.

Iz vsega srca smo veseli, da je članek slovenskega pisatelja po naši reviji „Duhovno življenje“ prispel do kardinala trpina, njegove eminence nadškofa Berana, ki z nami in svojimi brati deli tegobe izgnanstva in begunstva. Srečni smo, da so mu bile besede slovenskega peresa prijetne in vsaj v skromno uteho.

Msgr.
Janez
Hladnik —
slovenska
ljubezen
ne
pozna
meja

Prvič sem ga srečal neko dopoldne v uredništvu „Slovenca“. Počasi se je prizibal po stopnišču v tretje nadstropje, s težko aktovko pod pazduho in še nekoliko težjo nogo, ki mu je že takrat bila veliko breme in trpljenje.

„No, kako se počutiš pod to streho,“ me je nagovoril na začetku mojih žasninarskih let. „Veš, lepo službo si si izbral...“

Ne vem, ali me je videl na kakem

dijaškem tečaju ali zborovanju — vedel je zame in se veselil, da sem tam, kjer je bilo tudi njemu izbrano in določeno lepo mesto.

Bil je določen za veliko...

Šel je kar naprej proti sobi uredniška domačih novic in verjetno oddal članek, saj je od povsod rad sodeloval pri „Slovencu“.

Pa bi se bilo moralo zgoditi, da bi bil „Slovenec“ njegov list, kolikor je

vsak list v nekem oziru last glavnega urednika, ki mu daje vse: zdravje in najgloblje probleme srca.

To bi moral biti gospod Janez Hladnik, ko so že v gimnazijskih letih nanj zrl v škofovih zavodih in spoznavali, da je bil med odličnimi najodličnejši. Med sošolci je imel tudi prelata doktorja Odarja, ki je komaj kakih deset let pozneje prevzel predsedstvo Katoliškega tiskovnega društva in s tem postal lastnik „Slovenca“. Ne vem, kakšni so mogli biti zunanji razlogi, da se za poklic pri listu pozneje ni pripravljaval, imam pa vtis, da bi mu žurnarska služba ne mogla biti popolno zadostilo za vse, kar je nosil v sebi. Seveda: pogosto je bila služba pri listu samo izhodiščna točka za mnogo višje, odličnejše položaje. Če bi se bil po maturi pripravljaval v to smer, bi mogel v ožji domovini in v državi priti na izredno visoka mesta.

Bil je talent v vrstah svoje generacije, bil je izbran in upanje mnogih.

Vendar sem že tedaj pri njem opazil, da bi mu bilo delo v uredniški sobici premalo: bil bi nesrečen, če bi se moral koncentrirati le na ta ali oni problem, se boriti samo za eno zadevo skozi teden, mesece, ali leta. Ne, to mu ni moglo biti pri srcu, kajti, kako bi se mogel koncentrirati samo na eno področje, se vneti samo za eno vprašanje, ko pa je vsak hip, vsako minuto živel vse, kar ga je obdajalo in zanimalo kot celoto; saj mu je srce čutilo in skrbelo hkrati za vse majhne in velike stvari v enaki meri in z enako ljubeznijo. Bil je širok in kot vseobsežen!

Pri njem nič ni bilo majhno ali ve-

liko, važno ali nevažno — gledal je na vse z enako vnetostjo in predanostjo — vse je doživljal tako, kakor da ni nič brez meja ali končnosti, ker je vse enako v veselju, zrcalu božje ljubezni.

Povsod vsem vse...

Ko sem pozneje sledil njegovim korakom — po dopisih v listu ali pa po poročilih iz daljnega sveta — sem ga zrl v tem okviru, ko je bil v Metliki, Zagrebu in ko je moral nekoliko celo proti svoji volji — v Argentino; šel je na drugi kontinent, da se je umaknil takratnim težkim političnim razmeram v domovini — umaknil se je iz domovine skoraj enako, kakor se je iz razmer v domovini odločil za misijone veliki njegov predhodnik — škof Baraga. Oba se težkim razmeram v domovini nista umikala, da bi kje drugod ujela lepše pogoje za vsakdanje življenje, za pastirsko delo; ne, šla sta si oba izbrati še težje in večje breme, Baraga v Severno, župnik Hladnik v Južno Ameriko.

Sto let pred njim je Baraga odhajal v Severno Ameriko v kraje, kamor še ni prodrla kultura — sto let pozneje je gospod Janez Hladnik pač prihajal v Argentino s slutnjo, da bodo vsaj zunanji pogoji za življenje boljši, pa je kmalu moral spoznati, da se delo Kristusovega duhovnika, zlasti pa misijonarja ne bo izvilo iz muk in težav do konca sveta. Naša zgodovina že priznava, da so se v prejšnjem stoletju odločali za misijone naši najboljši sinovi. Baraga bi mogel doma dosežati lepe uspehe na književnem polju, na polju teologije, a se je raje odločil za življe-

nje božjega berača in delal za reševanje poganskih duš v razmerah, polnih največje bede in najtežjih preizkušenj. Za njim je odšel v misijone Knoblehar; mogel bi na polju znanosti priboriti veliko ime sebi in slovenskemu narodu, pa je odšel v misijone v Sudan in tam vkljub kratki dobi delovanja zastavil globoke korenine temeljem Cerkve in — tudi znanosti.

ZIVLJENJSKI PODATKI

Monsignor g. Janez Hladnik je bil rojen v Rovtah, 22. decembra 1902, končal je kot sošolec dr. Odarja gimnazijo v št. Vidu, bogoslovje v Ljubljani, bil posvečen v mašnika 29. junija 1927, kaplanoval v Kostanjevici in Metliki, bil nekaj časa dušni pastir slovenskih izseljencev v Zagrebu, leta 1936 odšel v Argentino, kjer se je priključil rev. Kastelicu Jožetu za dušno pastirstvo med Slovenci in po njegovi smrti prevzel vodstvo dušnega pastirstva, ko se je l. 1950 poslovil od tega dela in prevzel župnijo sv. Jožefa v Lanusu, kjer je dejansko ustvaril vse pogoje redne uprave župnije: cerkev, župnišče, šolo, farni list. Svojo bolezen na nogi že izza otroških let je zdravil uspešno do letošnjega leta, ko se je moral podvreči operaciji, kateri je po 8 tednih bolehanja podlegel, zadet od srčne kapi, 20. junija ob 7 zjutraj, v sanatoriju San José, Buenos Aires. Pokopan je bil 21. junija 1965 na pokopališču v Lomas de Zamora.

Res je, leta 1933 so bile v Argentini razmere že na višku tedanje civilizacije in pred njim so že bili med argentinskimi Slovenci drugi (Mrkun, Kastelic), toda njemu je bilo pridržano polje, široko in takorekoč brez meja, kjer je pogosto moral „bresti in plavati“, kakor je vedel in znal. Gorje, ako bi pri vsakodnevni preobremenjenosti le za trenutek pomislil nase, si poskrbel za najnujnejše, za redno hrano in človeka vredno stanovanje.

Kadar smo govorili z njim, smo vedno mogli imeti vtis, kakor da govori mo z nekom, ki je poln drugih skrbi; bil je vedno kakor odsoten, ker je pri njem z enim vprašanjem, dogodkom ali zadevo bilo povezanih toliko starih, sedanjih in bodočih „drobnarij“. Pa ni na nič gledal bodisi z nezadostno pripravljenostjo, bodisi s tihim notranjim opravičenjem, češ to bo za jutri... ali pozneje. Ne, vedno je bil v vsem vse pravo do dna — bil je vse za druge, zase nič!

Pri gledanju na bližnjega, pri presoji vseh problemov je bil res brez meja.

Le pri enem se je zavedal svoje majhnosti, nezadostnosti, nebogljenosti.

Pred božjim merilom se je zavedal, da je vse brez veljave, kar ni prijetno v božjih očeh.

...kje so naše meje...

Nič ga nisem hotel motiti, ko sem ga neko popoldne srečal v lanuški cerkvi Marije Kraljice. Oziral se je v strop, meril na levo in desno, se razgledoval po klopeh in po oltarjih. Mislil sem, da jemlje mere za svojo cerkev, ki jo je gradil pri sv. Jožefu in

se ozira po vsem, da bi pač kaj posnel in kakšno gradbeno rešitev zase porabil. Zapazil me je in mi začel razlagati:

„Vidite, saj je, seveda je, seveda je... toda pridite pogledat k meni, pa boste videli: moja cerkev je mnogo, mnogo večja, v mojo cerkev gre enkrat več ljudi kot v to tukaj... Res je, ob nedeljah dopoldne je bolj malo ljudi, toda pri večerni maši jih je — veste, da se kar drenjajo...“

Ko sva šla proti izhodu, sem opazil, kako je bil ponosen, da mi je lahko povedal, da je pri sv. Jožefu gradil cerkev, ki je enkrat večja od one v Slovenski vasi... Kmalu za tem sem si šel pogledat njegovo in me je imelo, da bi ga šel malo podražiti, zakaj je cerkvi gradil predvsem za tisto okolje tako neznansko visok stolp. Nisem ga našel — in sem kar srečen, da se nisem pre naglil. Saj bi se v šali spora-zumela, toda vem, da takrat ne bi doumel, kar sem zaslučil šele ob njegovem koncu: visoki stolp je bil končan prav ob dnevih njegove smrti in je prav tiste dni zažarel na moderno zamišljenem zvoniku visok križ, križ nadnaravne velikosti. Bilo mi je, kakor da bi gospod Hladnik hotel reči:

„Vidiš, moj Bog, zgradil sem ti cerkev, spodaj je — res je nekoliko nizka, ni tako velika, kakor bi hotel, pa so okoli lepa poslopja za mladino in še kaj — zvonik pa je zato tako visok, da bi mi bila pot bližja do tebe... Ko se bodo ozirali nanj, se bodo mogli spomniti, da si res visoko, da si onstran meja... taki smo, smo pač samo na poti do Tebe, na poti, na veliki cesti, na hoji brez meja...“

Kdor ga je na novi, revni fari obiskal pred petnajst leti, je mogoče opazil na vrtu privezanega konja; uboga mrha je čakala, da bo župnika — misijonarja brž ponesla, kamor bo treba. Kajti konj je vedel, da je na robu Buenos Airesa že pampa in da bi župnik Hladnik po blatu ne mogel nikamor, tudi če ne bi imel pokvarjene noge. Ob začetku, ko je nastopil službo, je njegova župnija sv. Jožefa bila verjetno še mnogo na slabšem kot pa kaka misijonska postaja v Kongu ali pa sredi Indije; na robu pampe fara brez meja... do revežev, bolnikov, do otrok je moral skozi morja blata, pravega in duhovnega. Stanovanje pa je ob cerkvi bilo tako, da se sploh ni vedelo, ali more tam kdo spat, jesti in delati.

Ker smo Slovenci še vedno brez točno določenih meja, so mu vsi Slovenci radi pomagali, ki so se v bližini naseljevali. Še več: kakor da škof Rožman ne bi imel dovolj skrbi z našimi težavami in potrebami, je vedno rad uslišal župnika Hladnika in si pri nas odtrgal, da je podprl gradnjo njegove farne cerkve, podprl borbo za duše med našimi tujimi brati.

Ali mislite, da je šlo v izgubo, kar je škof Rožman pri njem naložil?

Ne verjamem. Kar nima meja (ljubezen ne pozna meja) — se ne more izgubiti, služi veselju in končni obračuni bodo škofu Rožmanu, msgr. Hladniku in vsem dobrotnikom merjeni z merili veselja.

Slovenska ljubezen in njene meje

Pa bi kdo mislil, da se je pri taki „razbitosti“ na vse in za vse moralo živ-

ljenje nad njim maščevati. Župnik in msgr. Hladnik je pozabil, da je Slovenec — če ne zaradi drugega, pa zaradi tega, ker ni imel časa, da bi se v tekmi z vesoljem spomnil, da je res Slovenec, da živi, diha in gara s Slovenci.

Pa ni bilo tako!

Dasi je moral imeti presneto malo časa, je vendar prebral vse, kar je pri nas izhajalo. Če navedem samo eno: bil je med prvimi naročniki pri Slovenski kulturni akciji, najbolj reden plačnik in najbolj vesten bravec ter ocenjevalec vsega našega tiska; njegove sodbe so bile tehtne in pravilne, ker je imel močno razvit čut za lepoto in za posianstvo slovenske besede.

Ker je bil tako zelo zvest svojemu slovenskemu bistvu, je mogel imeti dar, da se je znal vsakemu tujcu približati in priličiti. Komaj je prestopil prag doma, čigar lastnik je bil še Italijan, ali pa „hijo de italiano“, je občeval z njim, kakor da bi bila oba istega drevesa lista... Med domačini je bil bolj vnet za njihove posebnosti kot pa so mogli biti oni sami. Delo si je uravnaval tako, da je bil z vsakim takoj v zvenenju in soglasju. Seveda to ne bi bilo mogoče, če bi ostajal samo pri besedah

in v mejah stvarnosti, računarstva... Bil je mnogo več: v njem je bila bogatija slovenske priljudnosti, prijaznosti, prizrčnosti; in za tolikšno stopnjo popolnosti se je župnik Hladnik moral trajno še boriti, si jo utrjevati; bil je pač Kraševce, torej dedič vseh trdot zemlje in neba...

Oh, saj vemo, moglo bi biti tudi drugače: delo po urniku, upravičeno izgovarjanje na bolečine v nogi, težave v želodcu in preganjanje revmatizma ipd. Vsega tega je polno med nami, kakor ga je tudi pri vseh, ki nas obdajajo. Potem pa še silne stiske za gmotna sredstva, da bo zidanje šlo naprej, da bo šola mogla do stropa in da bodo pri Vincencijevi konferenci zmogli visoke stroške za zdravila ubogi bolnici tam za oglom.

Župnik Hladnik je imel in moral imeti za vse mnogo, mnogo denarja — a ni dejansko nikdar vedel, koliko ga ima v žepu; denar je pri njem res imel samo eno lastnost: da je polzel in polzel v smeri proč od njega.

Vse to je zmoglo srce, drobno slovensko srce, polno bogatij; brez konca in brez meja, ker je bilo slovensko.

Ruda Jurčec

Cerkev je naravna zagovornica in zaščitnica revežev in vseh, ki trpijo krivico. Bodimo torej kristjani prava „boreča se Cerkev“, katere mesto je med reveži, gladujočimi in stiskanimi v boju zoper duhovno in moralno brezbržnost sitega bogataštva. — Charles Kingsley

Kdor noče delati, naj tudi ne jé. — 2 Tes 3, 10

Msgr. Janezu Hladniku v slovo

Slovenski naseljenci v Argentini smo se 21. junija poslovili od enega najbolj zaslužnih duhovnikov, ki je med nami deloval. Izčrpan od svojega dela, ki ga je opravil za slovenske rojake in v zadnjih letih na argentinski župniji, je legel k počitku.

Prostovoljno, gnan po čisti ljubezni do Boga in neumrljivih duš, je pred 30. leti prosil škofa Rožmana, naj ga pusti v dušno pastirstvo med slovenske izseljence v Argentino. Vedel je, kaj ga čaka, a kot misijonar se težav ni ustrašil ne v začetku ne kasneje.

Verska ohranitev slovenskih izseljencev je bila prva njegova skrb: Organiziral je stalno slovensko službo božjo, kolikor ni imel urejene že njegov prednik, rajni g. Jože Kastelic, nadaljeval z izdajanjem pretežno verske revije „Duhovno življenje“, ki jo je utrdil, pomladil in razširil, da je postala eden izmed osnovnih stebrov njegovega pastirstva. Neutrudljivo je obiskoval teden za tednom v Velikem Buenos Airesu živeče rojake, enkrat na leto pa najbolj oddaljene: Chaco, Misiones, Córdoba. Poleg lista, je bil osebni stik z ljudmi najmočnejši element ljubezni, katero posebej naseljenci do druge svetovne vojne gojijo do rajnega

monsignorja, ki so ga vedno imenovali gospoda Janeza.

Narodno zvestobo ohraniti med rojaki, ki so po prvi svetovni vojni prišli iz Primorske, razbičani po fašizmu, je bil drug namen gospoda Hladnika. Tudi revijo Duhovno življenje je v to usmerjal: gojil je slovensko besedo in jim lajšal korak v argentinsko življenje. Ker je bil sam vedno iskren in zaveden Slovenec, je storil vse, da je v urejenih razmerah dosegel čimvečje sodelovanje z zastopniki matere države do konca druge svetovne vojne.

Ljubezen rojakov in njihova rešitev ga je gnala, da je po drugi svetovni vojni dosegel slovenskim beguncem iz Avstrije in Italije vstop v Argentino ter jim lajšal prve korake izseljenskega življenja. Ko je sodil, da je že dosti vpeljal duhovnike in vernike slovenske, je vstopil v dušno pastirstvo na argentinski župniji, kjer je s prav isto požrtvovalnostjo in nesebičnostjo ostvarjal čudovita dela v Lanusu, predmestju Buenos Airesa.

Naj se spočije v Bogu zvesti slovenski duhovnik!

Msgr. Anton Orehar

Kristus — naš veliki Duhovnik

Štirinajsti dan meseca septembra obhaja sveta Cerkev praznik povišanja svetega križa. Spominja se zgodovinskega dogodka, ko je bizantinski cesar Heraklij sveti Kristusov križ, ki so ga bili zaplenili Perzijci, po slavni zmagi nad njimi rešil in ga v slovesnem sprevodu ponesel nazaj v cerkev božjega groba na Kalvariji. Zgodilo se je to okoli leta 630.

Ko pa Cerkev poveličuje slavni les križa, na katerem je visel in umrl Zveličar sveta, se v globoki hvaležnosti spominja same Kristusove daritve, s katero nas je odrešil in po njej postal edini, najvišji in večni Duhovnik Nove zaveze.

Tej Kristusovi daritvi in njegovemu duhovstvu posvetimo ta mesec svoje razmišljanje.

Kristus — Duhovnik

V večnem božjem sklepu našega odrešenja je bilo določeno, da nas učlovečeni božji Sin odreši po svoji daritvi na križu, ki naj ima bogoslužni, duhovniški značaj. Odrešenik sveta naj bo po božji volji pravi, resnični duhovnik nove in večne zaveze, v katerem naj se na najvzvišenejši način izpolnjuje duhovniško dostojanstvo.

To duhovniško službo, po kateri je postal naš srednik med Bogom in človeškim rodом, opravlja Kristus v svoji človeški naravi ne po kakšnem poseb-

nem obredu, ampak po samem dejstvu svojega učlovečenja. Svoj vrhunec pa je njegova duhovniška služba dosegla v njegovi smrti na križu, odkoder prihajajo svetu vse milosti, vsa luč, ljubezen in življenje.

Že ob svojem vstopu na svet govori Kristus Očetu: „Daritev in žrtve nisi hotel, a telo si mi pripravil; žgalne daritve za greh — iz Stare zaveze — ti niso bile všeč. Tedaj sem rekel: ‘Glej, prihajam, da izvršim tvojo voljo, o Bog...’ Odpravlja daritev Stare zaveze, da postavi daritev Nove zaveze“ (Hebr 10, 6—9).

Učlovečenje pa je le prvi korak božje ljubezni na poti našega odrešenja. Božji Sin si privzame človeško naravo edinole zato, da more za nas umreti; privzame si naše življenje, da ga za nas daruje, našo kri, da jo za nas prelije. V vsem nam postane enak, razen v grehu, da s svojo smrtjo premaga vladarstvo smrti in nam zasluži življenje in slavo brez konca.

Sveti Pavel v listu do Hebrejcev obširno obravnava skrivnost Kristusovega duhovstva. Primerja ga z duhovništvom Stare zaveze in poudarja, da je Kristus-duhovnik neizmerno vzvišen nad starozaveznimi duhovniki. Ker si nihče ne sme prisvajati duhovniške časti, ako ga Bog ne kliče, kakor Arona, pove, da se tudi Kristus ni sam poveščil, da je postal veliki duhovnik, am-

pak, da ga je v to poklical Bog Oče, kateri mu je rekel: „Moj Sin si ti, danes sem te rodil. Ti si duhovnik vekomaj po redu Melkizedekovem“ (5, 4—6). Melkizedek je salemski kralj in duhovnik v Stari zavezi, ki daruje v zahvalo za Abrahamovo zmago nad sovražniki kruh in vino. Imenovan kralj pravičnosti in kralj miru je že po svojem imenu in po svojem mestu Salemu — Jeruzalem, še bolj pa po svoji daritvi skrivnostna predpoda Kristusovega duhovstva.

Vse Kristusovo življenje na zemlji je usmerjeno v daritev na križu. Tedaj izvrši najvišje duhovniško dejanje. Ne umira le kot človek, umira kot veliki duhovnik, darujoč Bogu najsvetejšo daritev hvale, zahvale, zadoščanja in prošnje za grešni svet. Ta Kristusova daritev na križu je bila krvava, kakor so bile krvave daritve v Stari zavezi. Ali tam je veliki duhovnik daroval kri živali, Kristus pa je preлил svojo lastno kri in je po tej daritvi vstopil v nebesko svetišče ter pridobil večno odrešenje (9, 12).

Kristus se je daroval samo enkrat, v dopolnitvi časov, da s svojo daritvijo greh odpravi. „Opravil je za grehe eno daritev ter za vekomaj sédel na desnico božjo in odtlej čaka, da bodo položeni njegovi sovražniki za podnožje njegovih nog“ (10, 12—13). „Ker ne umrje več, ostane vekomaj in ima neminljivo duhovstvo. Zatorej more tistim, ki se po njem bližajo Bogu, tudi zveličanje vedno dajati, ker vedno živi, da prosi zanje“ (10, 24—25).

Tako skuša sveti Pavel svojim rojakom vlti zaupanje v Kristusa, veli-

kega duhovnika Nove zaveze. Lepo poučarja: „Njega smo deležni, če njegovo upanje ohranimo“ (3, 14).

Polnost Kristusove daritve

Starozavezne daritve so bile same po sebi nezadostne za odpuščenje grehov. Le v kolikor so se nanašale na

Kristusovo daritev, so ponižnim in skesanim darovalcem pomagale k spravi z Bogom.

Kristusova daritev pa je v vsakem oziru popolna in zadosti za grehe vsega sveta. Sam učlovečeni božji Sin je na križu duhovnik in obenem pravna žrtev.

Prva lastnost Kristusove žrtve je ta, da je bila popolnoma prostovoljna. Že prerok Izajija pravi o njem, da se je daroval, ker je sam hotel (53, 7). Sam Kristus izpričuje: „Zato me Oče ljubi, ker dam svoje življenje, da ga iznova prejmem. Nihče mi ga ne more vzeti, ampak ga jaz sam od sebe dam. Oblast imam, ga dati, in oblast imam, ga zopet vzeti. To naročilo sem prejel od svojega Očeta“ (Jan 10, 17—18). Od prvih početkov svojega življenja na svetu misli na to svojo daritev in hrepeni po njej, kljub strahotam, ki so z njo združene. Trpljenje samo na sebi ni služno, pravi sv. Tomaž, zaslužno postane, ako ga kdo prostovoljno pretrpi. Kristusova kri je bila sprejeta po Bogu kot cena našega odrešenja le zato, ker je bila za nas prostovoljno prelita. To voljo za trpljenje je prejel Kristus od same Svete Trojice. Ta navdih večne božje ljubezni je bil prostovoljno sprejet po Jezusovem srcu, da se je trpljenju z vso svojo voljo podvrgel (sv. Tomaž).

Druga lastnost Kristusove žrtve je, da je vzel nase grehe vsega sveta. O daritvah v Stari zavezi ni nikjer rečeno, da bi se bile darovale za vse človeštvo. Njih namen je bil omejen na blagor posameznika, družine, mesta, naro-

da. Jezus pa se daruje za vesoljni svet in vzame nase vse grehe in vse kazni. Bog je položil nanj hudobije nas vseh (Iz 53, 6), tako da je po besedi sv. Pavla postal v božjih očeh kakor grešnik, kakor greh sam (2 Kor 5, 21). Umrli je na križu kot žrtev prekletstva, ki smo ga mi zaslužili (Gal 3, 13).

Vendar je Kristus ves svet, nedolžno, brezmadežno božje Jagnje. Čeprav obtežen z grehi vsega sveta, je Jezus vendar čistost in svetost sama. Grehi človeštva leže na njem, v njem samem pa greha ni. Kakor Jakob nekoč je odet v Ezavo oblačilo, a je kljub temu ljubljeni Sin, nad katerim ima Oče svoje veselje. „Kristus je po Svetem Duhu samega sebe dal Bogu v brezmadežno daritev“ (Hebr 9, 14). In tako je bilo potrebno, ako naj Kristus zadosti za grehe sveta. Odrešenik, ki je prišel plačat dolgove človeštva, je moral biti sam brez dolga. Osvoboditelj, ki nas je prišel rešiti satanovih verig, je moral biti sam popolnoma prost in svoboden. Apostol Pavel to pove s sledečimi besedami: „Spodobilo se je namreč, da imamo takega velikega duhovnika, ki je svet, nedolžen, neomadeževan, ločen od grešnikov in višji od nebes, ki mu ni treba kakor velikim duhovnikom vsak dan poprej darovati za lastne grehe, potlej za grehe ljudstva. In to je storil Kristus enkrat, ko je daroval samega sebe“ (Hebr 7, 26—28).

Končno je Kristusova daritev neskončne vrednosti. Prav to je manjkalo starozaveznim daritvam. Neskončno zaščeneje Bogu je mogel dati le Bog sam. In to je storil Jezus Kristus, Bog in človek. Kot človek ima pač naše telo,

našo dušo, našo kri, naš um, našo voljo in naše srce — vso našo človeško naravo; ali vsa njegova dejanja imajo vsled njegovega združenja z drugo božjo Osebo neskončno vrednost.

Tako Kristus s svojo velikodušno daritvijo popolnoma zadosti neskončni božji pravici in nam zasluži neizmerno bogastvo milosti, ki so nam potrebne za naše posvečenje in zveličanje. „On je sprava za naše grehe; pa ne samo za naše, marveč tudi za ves svet“ (1 Jan 2, 2).

Kristusova daritev na križu razmazuje čase človeške zgodovine. Z njegovo odrešilno smrtjo se rodi nov svet in novo človeštvo. Stari zavezi, v kateri je pravladoval strah, sledi nova, v kateri vlada ljubezen.

Vечно duhovstvo

Kot je bilo že omenjeno, je Kristusovo duhovstvo neminljivo, večno: „Ti si duhovnik vekomaj po redu Melkizedekovem“ (Hebr 7, 17). Svojo krvavo daritev na križu obnavlja na zemlji na skrivnosten, nekrvav način pri sveti maši. Na naših oltarjih je pričujoč med nami in neprenehoma posreduje za naše zveličanje. V nebesih pa se za nas tudi neprenehoma predstavlja božjemu obličju in kaže Bogu Očetu rane, ki jih je za nas prejel (Hebr 9, 12). Te svete rane, ki jih je obdržal na svojem poveličanem telesu, so pred Bogom večni spomin njegove odrešilne smrti. Sveti Janez gleda v Skrivnem razodetju Jag-nje božje, ki stoji pred božjim prestolom kakor žrtvovano (5, 6). V večni

slavi poveličani Kristus živi vekomaj kot Križani. Skrivnost križa je vedno pred očmi nebeškega Očeta. Kot naš najvišji in večni duhovnik je Kristus vir vseh milosti. Iz njegove polnosti prejemamo vsi milost za milostjo (Janez 1).

Kristusovo in naše duhovstvo

Ker je Kristus najvišji in večni duhovnik Novej zaveze, je vsako duhov-

Cerkev župnika E. Pavčiča „Montecristo“
v Ekvadorju

stvo vezano nanj. Vsak duhovnik je to le v zvezi s Kristusom. Po veri in zakramentih so deležni Kristusovega duhovstva tudi verniki, ki jih sveti Peter nazivlje „izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo, poklicani, da bi oznanjali slavna dela njega, ki jih je poklical iz teme v svojo čudovito luč“ (1, 2, 9).

V dogmatični konstituciji o Cerkvi, proglašeni po vesoljnem cerkvenem zboru leta 1964, je ta resnica o našem duhovstvu takole razložena: Duhovstvo vernikov izvira iz svetega krsta. Dolžnost vseh kristjanov je zato, da darujejo Bogu duhovno daritev svojega življenja, svoja dela in vsakdanja opravila, svoje molitve in apostolske načrte, svoje zakonsko in družinsko življenje, svoj duševni in telesni počitek, pa tudi svoje križe in nadloge, ki naj jih vdano in potrpežljivo prenašajo. Vse to so v življenju vernikov duhovne daritve, Bogu prijetne po Jezusu Kristusu (1 Petr 2, 5). Posebno moč dobijo te duhovne daritve v zvezi z bogoslužjem svete Evharistije, s sveto mašo, kjer se združijo z brezmadežno daritvijo Kristusovo. Tako naj sodelujejo verni kristjani pri posvečenju sveta.

Po zakramentu svetega reda posvečeni duhovniki pa so izbrani Kristusovi služabniki in oskrbniki božjih skrivnosti (1 Kor 4, 1). Podrejeni škofom, ki imajo polnost duhovstva, so postavljeni, da oznanjajo evangelij, pasejo vernike in opravljajo bogoslužna dejanja. Njihova sveta služba dosega svoj višek v evharistični daritvi, kjer predstavljajo samo Kristusovo osebo in v sveti mašni skrivnosti družijo s Kri-

stusom — glavo molitve vernikov ter jim naklanjajo njegove odrešilne milosti.

Splošno duhovstvo vernikov in službeno duhovstvo duhovnikov sta postavljeni drugo za drugo, čeprav je vsako zase na poseben način deležno edinega Kristusovega duhovstva. Razlika med obema pa je bistvena in ne le v stopnji udeležbe. Zakaj službeno duhovstvo je poklicano, da v moči svoje svete oblasti, ki jo poseduje, oblikuje in vodi božje ljudstvo in daruje v njegovem imenu Bogu evharistično daritev. Verniki pa so v moči svojega kraljevskega duhovstva poklicani, da se udeležujejo evharističnega bogoslužja, prejemajo svete zakramente, opravljajo molitve in zahvale ter pričujejo za Kristusa s svetostjo svojega življenja, z odpovedjo in dejavno ljubeznijo.

Eni in drugi pa moramo v vsem stremeti za vedno tesnejšim združenjem s Kristusom, kateremu naj bo po volji Boga Očeta kot eni glavi podvrženo vse, kar je v nebesih in kar je na zemlji (Ef 1, 10).

Kolikorkrat se na oltarju obnavlja Kristusova daritev na križu, se uresničuje delo našega odrešenja. Istočasno se v zakramentu evharističnega kruha predstavlja in uresničuje edinost vernikov, ki tvorijo v Kristusu eno samo telo.

Vsi ljudje so poklicani k temu združenju s Kristusom, ki je luč sveta, od katere izhajamo, za katero živimo in h kateri gremo.

Alojzij Košmerlj

Odnosi med katoliško Cerkvijo in deželami za železno zaveso

Dunajski nadškof, kardinal
Koenig — predsednik no-
vega tajništva za zvezo z
neverniki

V obdobju zadnjih dveh let so komunistične oblasti za železno zaveso izpustile iz zaporov ali konfinacije dva katoliška cerkvena dostojanstvenika, februarja 1963 mons. Slipya, katoliškega nadškofa Ukrajine, ki je bil v zaporu 18 let, in februarja 1965 so češki komunisti izpustili na svobodo praškega nadškofa in kardinala Berana. Oba se nahajata v Rimu, in ni izgledov, da bi se lahko vrnila na svoje apostolske sedeže.

Ob teh dogodkih in nekaterih drugih manjše važnosti, se mnogi upravičeno sprašujejo, ali se je spremenilo komunistično stališče do katoliške Cerkve, ali pa je morda katoliška Cerkev

spremenila svoje stališče do komunizma. Kaj se lahko na ta vprašanja odgovori? Skušajmo odgovoriti z nekaj dejstvi.

Kaj se je spremenilo v Rusiji?

V septembru 1961 je Hruščev pozdravil kot „dobro znamenje“ poziv papeža Janeza XXIII. za mir.

25. novembra 1961 je Hruščev naročil sovjetskemu veleposlaniku pri rimski vladi, da izreče čestitke papežu Janezu XXIII. ob njegovi 80-letnici življenja.

Oktober 1962, ob otvoritvi zasedanja II. vaticanskega vesoljnega cerkvenega zbora, sovjetska vlada ni na-

sprotovala prisotnosti opazovalcev mskovskega patriarha.

Februarja 1963 je bil izpuščen na svobodo ukrajinski nadškof, sedaj kardinal Slipy.

7. marca 1963 so tudi sovjetski predstavniki glasovali za podelitev Balzanove nagrade za mir papežu Janezu XXIII.

Isti dan je papež Janez XXIII. sprejel v posebni avdienci Hruščevega zeta Adžubeja, na njegovo prošnjo, v misiji „dobre volje“.

Aprila 1963, ob objavi okrožnice Janeza XXIII. Mir na zemlji, sta se sovjetska informativna agencija Tass in vladni dnevnik Izvestja o njej pohvalno izrazila.

Pozneje so še večkrat sovjetske uradne publikacije poročale o „novih pozitivnih in progresivnih tendencah“ v katoliški Cerkvi.

Spremembe na Madžarskem

15. septembra 1964 se je po 16 mesečnih pogajanjih, ki sta jih vodila dunajski kardinal König in mons. Casaroli, iz vatikanskega državnega tajništva, podpisal sporazum med Sveto stolico in madžarsko vlado. Prvič se je zgodilo, da je komunistična vlada začela s pogajanja in dogovori urejati svoje odnose z Vatikanom. Papež je lahko imenoval 5 novih škofov, kateri so pa morali priseči na ustavo in ljudstvu. Vprašanje svobode kardinala Mindszentyja se s tem sporazumom še ni uredilo.

V začetku marca 1965 se je doslej imenovanje generalnih vikarjev v

treh škofijah. Imenovani so bili kandidati škofov in Svete stolice.

V Rimu je moral prelat begunc prepustiti vodstvo tamkajšnjega madžarskega zavoda duhovniku, ki je prišel iz Budimpešte, in je bil imenovan sporazumno z madžarsko vlado.

Pogajanja se še nadaljujejo za rešitev ostalih visečih vprašanj.

Dogodki na Češkem

V oktobru 1963 je bil nadškof Beran po 16-letni konfinaciji izpuščen na svobodo. Ta svoboda je bila zelo omejena.

Januarja 1965 je češka vlada dovolila škofom, da so lahko sprejeli papeževo pošiljko knjig za bogoslovce, v vrednosti 10 tisoč dolarjev.

V februarju 1965 je vlada dovolila kardinalu Beranu potovanje v Rim, na kardinalski konzistorij.

V marcu 1965 so časopisi napovedali, da se bodo pogajanja med vlado in Vatikanom nadaljevala.

Odnosi z Jugoslavijo

Že leta 1960 je jugoslovanska vlada izjavila, da je pripravljena obnoviti diplomatske odnose s Sveto stolico, ki jih je prekinila leta 1952.

Junija 1963, ob priliki svojega krovanja, je papež Pavel VI. odlikoval jugoslovanskega poslanika pri rimski vladi, in poslal zlato medaljo in lastno ročno pisano pismo predsedniku Titu.

Januarja 1964 je mons. Casaroli, iz vatikanskega državnega tajništva, dosel sporazum z jugoslovansko vlado. Do podpisa more priti vsak čas.

Februarja 1965 je jugoslovanska vlada vzela z zadovoljstvom na znanje

imenovanje zagrebškega nadškofa Šeperja za kardinala. Ob priliki konzistorija je jugoslovansko poslanstvo v Rimu priredilo kosilo na čast kardinalu Šeperju. Med povabljenimi sta bila tudi kardinal Tisserant in mons. Casaroli.

Položaj v Romuniji

V sredi marca 1965 je avstrijska katoliška agencija Kathpress poročala, da je romunska vlada pripravljena urediti svoje odnose z Vatikanom. Govorilo se je, da je eden izmed romunskih cerkvenih dostojanstvenikov potoval v Rim na poročanje.

Hotel je posredovati tudi dunajski kardinal König, a mu romunska vlada ni hotela vizirati potnega lista.

Dne 4. marca 1965 je državni tajnik kardinal Cicognani izjavil diplomatom, akreditiranim pri Sveti stolici, da je le-ta pripravljena in želi imeti diplomatske odnošaje z vsemi deželami sveta. Dodal je, čeprav ne pride tozadevna pobuda od Svete stolice, ta sprejme z veseljem vse predloge, ki vodijo k temu cilju. Iz tega je jasno, da Sveta stolica ne bo nikogar izključiti. Poleg tega je v zadnjem času papež Pavel VI. večkrat izjavil, da so katoličani lahko v vseh deželah tudi dobri državljani.

Od kod pridejo pobude?

Iz izjave kardinala Cicognanija je jasno, da Sveta stolica ne daje pobude za ureditev odnosov, sprejme jih pa z veseljem, če pridejo. Torej začeti morajo komunistične vlade same. Ni pa izključeno, da si lokalna katoliška hierarhija prizadeva, da pride do takih pobud komunističnih oblastnikov.

Tudi ni za pozabiti, da so mirovna

prizadevanja pokojnega papeža Janeza XXIII. veliko vplivala na Hruščeva in tudi ostale komunistične poglavarje. Temu je tudi pripisati uspehe potovanjem kardinala Königa in prizadevanjem mons. Casarolija. O podrobnosti razgovorov in pogajanj nihče ne ve, ker se obe strani zelo držita načel diplomatske tajnosti.

Komunisti so prvi spremenili stališče

Komunizem vodi v Evropi politiko sožitja. To politiko hoče aplicirati na vseh področjih, tudi v odnosih do katoliške Cerkve. Tudi drugače se je komunizem že nekoliko spremenil, ne v ideološkem smislu, ampak v praksi.

Lansko leto meseca maja je kardinal König izjavil, tako je zapisal londonski dnevnik Times, da je komunizem že doživel neko evolucijo, obstoja že nasprotje med uradno doktrino in praktičnim ravnanjem. Iz teh sprememb izhaja tudi dejstvo, da se je katoliški Cerkvi dovolila minimalna svoboda, da vsaj lahko diha in živi.

Tudi komunistični časopisi priznavajo, da je dosedanji način protiverske propagande neumen, ker napada nekaj, kar v sodobnem krščanstvu več ne obstoja. Zato nekateri zahtevajo temeljiti sprememb v tej propagandi (Togliatti).

Versko življenje v deželah pod komunističnimi režimi morda tudi dokazuje, da je komunizem že izgubil bitko, ali pa nasprotno, da komunisti mislijo, da so katoličane in Cerkev tekom 20 let že toliko izčrpali, da jim niso več nevarni. Zato je neke vrste sporazum dobrodošel in jim bo koristil.

Zakaj tako močna želja po sporazumu s strani Cerkve?

Vprašamo se lahko tudi, zakaj tako močna prizadevanja s strani Cerkve za dosego sporazumov. Enega izmed odgovorov najdemo tudi v dejstvu, da Cerkev hoče urediti in rešiti vsaj nekaj, preden bo prepozno in se vse izgubi. Ravno zato so se v zadnjem času dosegli sporazumi tam, kjer je položaj najtežji (Madžarska, Čehoslovaška), da se stanje vsaj malo zboljša in življenje postane znosnejše. Daljša pa je pot do sporazuma, kjer položaj ni tako preveč kritičen (Poljska, Jugoslavija).

Če se je vse začelo pri Janezu XXIII., se lahko tudi vprašamo, ali res ni imel večjega cilja kot doseči take minimalne sporazume. Ta papež je imel vedno v mislih, da je glavna dolžnost sodobnega človeštva mir, da se obsojajo zmote, a je neizogibno, da živimo ob ljudeh ali z ljudmi, ki se motijo. Morda je že tudi prišel čas, da se mora Cerkev na vse načine truditi, da se ohrani mir na svetu, pri tem pa tudi

pokazati toliko dobre volje, da z njo razoroži svojega nasprotnika, ga vodi v razgovore, mu dopove, da ima Cerkev iskreno željo za ohranitev miru, in končno, da imamo ljudje veliko skupnih in neizogibnih nalog v življenju, ki so nad vsemi ideologijami, lastne vsemu človeštvu.

Svoje prvotno stališče do Cerkve je komunizem spremenil in Cerkev je spremenila svojega do komunizma. Vsaka stran je odstranila nekaj ledu in tok dobre volje, izgleda, da gre naprej na obeh straneh.

To vse je še komaj začetek, skromen začetek dolge poti. Veliko se še mora spremeniti in zgoditi. Poleg imenovanja škofov in župnikov, poleg svobode obredov, je še potrebno urediti vprašanje verske vzgoje, verskih šol, verskega tiska in še dosti drugega, kar zadeva življenje in vero v teh deželah. Potrebno bo še veliko potrpljenja, molitve, sporazumov in dobre volje.

Avgust Horvat

Del Ljubljane z nebotačnikom

Iz
dnevnika
Janeza
XXIII.

Malo pred začetkom kon-
cila je Janez XXIII. poro-
mal v Loretto — v hišico
svete Družine.

Ni še tako dolgo, ko se je neka do-
bra oseba izrazila, kako ji koristi bra-
nje tako iskrenega dnevnika papeža Ja-
neza XXIII. Beremo in slišimo o to-
likerih uslišanih na priprošnje tega
tako človekoljubnega moža na papeškem
prestolu. Zato je prav, da nadaljujemo
s skromnim prevodom teh njegovih za
duhovno življenje tako porabnih zapi-
skov.

3. julija 1898 je Angel Jožef Ron-
calli prejel prva dva nižja redova; po-
stal je vratar in bravec (ostiarij in
lektor). Ta dan ni ničesar zapisal, pač
pa teden pozneje.

Nedelja, 10. julija (1898)

Končno se po tolikem času raztre-
senosti vračam sam vase. Kako grde
dneve sem preživel! Kako malo lju-
bezni sem pokazal do svojega Gospoda!
Prejel sem še drugo milost, to je dva
nižja redova, ostiariat in lektorat (red
vratarja in red bravca) in vendar sem
še vedno isti. Dovolil sem, da se me je
lotila slabost v verskih vajah, prav
zelo zlasti pri obisku presvetega Reš-
njega Telesa in pri izpraševanju vesti.
Saj nimam več toliko sitnosti v glavi
in hočem znova iti staro pot, zlasti še,
ker so počitnice pred durmi. Dovolj,

preveč sem žalil dobrega Jezusa! On naj me podpira, jaz sem z njim za vedno.

Torek, 19. julija (1898)

Domine, Domine, salva nos, perimus — Gospod, Gospod, reši nas, potapljamno se (Mt 8, 25).

Trije dnevi so šele, odkar sem na počitnicah, pa sem že utrujen. Ob pogledu na toliko revščino, sredi tolikega nezaupanja, ko me stiska toliko strahov, često vzdihujem in včasih jokam. Koliko ponižanj! Prizadevam si samo za to, da bi delal dobro, da bi iskreno ljubil tudi tiste, o katerih se mi zdi, da mi nočejo toliko dobrega, in kateri si morda mislijo, da sem njihov najpodlejši tajni opazovavec. Včasih se mi zdi, da me tudi tisti, ki so se zanimali zame, tisti, katerim sem vse zaupal, gledajo z nezaupljivimi očmi in se ne dotaknejo nekaterih stvari, nekaterih pogovorov. Oh, kako je hudo! Morda bo to nauk zame. Upam, vendar bi bil rad na jasnem, toda med tem moram trpeti; trpim, ko bi mislil, da se veselim.

Oh, kako me zapušča svet prav v tisti točki, v kateri sem mu skušal biti všeč! Nihče ne vidi mojega trpljenja, le Jezus ve zanj. Samo njemu je znano, ker sem le njemu povedal, le njemu sem prepustil skrb, da misli na nas, ne toliko, da bi trpljenje prenehalo zaradi mene, marveč zato, da bi bil konec tistih zgodb, ki so se izvršile pred njim in iz katerih se ne rodi nič dobrega.

On, dobri Jezus, naj mi da tolažbo,

da ga bom mogel ljubiti, kolikor želim; da se bom mogel poniževati, kolikor mi je potrebno; in da se bom znal samo radovati v svojih ponižanjih. Mihi autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi — Meni pa Bog ne daj, da bi se hvalil, razen s križem našega Gospoda Jezusa Kristusa (Gal 6, 14)!

Ponižnost in ljubezen, to ste dve kreposti, kateri si bom prizadeval pridobiti ob teh počitnicah. Predvsem ponižnost v mislih, ker je gotovo, da morda ne bi bilo tega, kar je, če bi bil bolj ponižen ali — da pravim bolje — manj napuhjen; čim bolj napredujem, tem bolj sem prepričan, da mi je potrebna ponižnost. Ponižnost bo olajšala moje trpljenje, ki ni — čeprav ga je mnogo — tolikšno kot trpljenje Jezusa Kristusa, Marijino in tako mnogo mnogo svetnikov.

Ljubezen, ki naj se razodeva, ki naj se vžiga zlasti, kadar sem v cerkvi in kadar vršim svoje verske vaje.

Ob počitnicah ni več šole za znanost in slovstvo, toda v zakramentu presvetelega Rešnjega Telesa se mi odpira nebeška šola, kjer poučuje najboljši Učenik, ki si ga more kdo misliti, Jezus Kristus osebno. Toda dve glavni znanosti, ki se tam poučujeta ste: ponižnost in ljubezen.

Hodil bom torej v Jezusovo šolo; tam se bom učil vednega poniževanja in vedne ljubezni. Bog in presveta Devica Marija naj me podpirata, naj me napravita vrednega, da bom poslušal

tisti božji nauk in da ga bom obrnil v svojo korist; moji stari učenci, moji vzorniki so svetniki; moji sošolci so tiste pravične duše, ki živijo samo za božjo čast in razširjenje kraljestva Jezusa Kristusa.

Ker pa mi je bolj potrebna ponižnost kot ljubezen, kolikor je namreč ponižnost najbolj zanesljiva pot do ljubezni, se bom bolj trudil za pridobitev ponižnosti. Zato bom, kakor sem sklenil pri svetih duhovnih vajah, vsak večer zapisal vse svoje pregreške, zlasti tiste, ki zadevajo to krepost ponižnosti, da jih bom mogel naslednji dan popraviti.

Dovolj, ponižnost in ljubezen, potem pa naj se zgodi, kakor Bog hoče, če Jezus hoče, da se moje trpljenje nadaljuje, naj se zgodi volja božja; kar pa mene zadeva, naj me stori vrednega tolike milosti, da bom mogel trpeti z njim in zanj.

Sicer pa moram biti močan v stiskah, ker so le-te le slaboten uvod v tiste stiske, ki jih bom trpel, ko bom duhovnik, kadar bom popolnoma duhovnik Jezusa Kristusa. Naj mi pride na pomoč Devica Marija, naj me spodbuja moj angel varuh, naj me spremlja moj dragi sveti Janez Berchmans ter mi ohranja tisti mir, tisto spokojnost in tisto natančnost v vsem, glede katere je bil on tako redek zgled.

Naj bo to vedno plačilo, ki ga moram iskati pri Jezusu Kristusu za svoja dela, naj bo plačilo, ki ga je hotel sveti Kamil Lelijski: *Pati et contemni pro te* — Trpeti in biti preziran zaradi tebe. Amen.

Besede: „Trpeti in biti preziran zaradi tebe“, so v resnici besede sv. Janeza od Križa. Toda mnogo svetnikov, kakor tudi sv. Kamil Lelijski, si jih je prav tako izbralo za svoje vodilo.

19. julija (1898), torek zvečer

Na splošno sem potreben večje pazljivosti pri molitvi malih dnevnih blažene Device Marije in rožnega venca v domači hiši. Sicer sem pa tudi nekoliko skop z zdihljaji, čeprav čutim, da sem združen z Jezusom v presvetem Rešnjem Telesu.

Potrudil se bom, da bom vse to jutri natančno izvršil.

Tako tudi ne bom brez potrebe izgubljal časa z nekoristnim klepetanjem v kuhinji.

Kar zadeva prijatelja, moram priznati, da sem to jutro nekoliko čutil v sebi samoljubje (napuh), ko sem se vrnil iz Baccanello in sem bil obiskal tisto najboljšo osebo, ki me je bila — se mi zdi — hladno sprejela. To sem čutil, ko sem mislil na dogodke o binokostih in na vlogo, ki jo je pri njih — tako mislim, tista oseba igrala.

Dovolj, te priložnosti mi morajo pomagati, da se bom vedno bolj poniževal; in kadar bom še naletel na podobna srečanja, se bom potrudil, da bom takoj pogasil v sebi samoljubje, ko si bom dejal: „Prav ti je; če se je to zgodilo, si pač zaslužil; vsi, tudi najbolj slabi sprejemi, ki jih boš deležen, morajo biti čast záte, ki nisi drugega kot gniloba in črvi, nevednost in greh.“

Angel Jožef je, kakor že vemo, veliko trpel, ker so ga okoli binkoštnih

praznikov semeniški predstojniki opozorili na njegovo obnašanje ob počitnicah v domači hiši. Seveda so mu najbrž nehote delali vsaj majhno krivico. Zdi se, da je imel prste vmes že prej omenjeni frančiškan iz Baccanello, ki ga Angel Jožef tu imenuje prijatelja.

20. julija (1898), sreda zvečer

Še so mi potrebne prav te-le reči.

1. Večja pazljivost med opravljanjem molitev;

2. malo manj zaspanosti med premišljevanjem;

3. večje število zdihljajev, ker sem se prav danes v teh treh stvarih pregrešil. Kar pa sicer zadeva prijatelja, je bil danes obziren; malo neumnosti je ustrelil. Dovolj, bomo jutri videli. Bog mi pomagaj! Gospod, ti veš, da te ljubim (Jn 21, 17).

21. julija (1898), četrtek

Žal, tudi danes sem se pregrešil proti zbranosti med rožnim vencem. Tako Mariji gotovo nisem všeč. Torej?

Sedaj ko je preteklo nekaj dni, odkar sem na počitnicah, je treba, da se nekoliko posvetim resnemu študiju; zato bom jutri začel. Tako bom od jutri dalje tudi opravljal en obisk več pravega Rešnjega Telesa in sicer okoli poldneva; zakaj danes mi je Jezus izrecno dal razumeti med branjem obiska sv. Alfonza Ligvorijskega, kako mu je v veselje biti med ljudmi. Sedaj je moja cerkev zapuščena, nihče ne

hodi k njemu na obisk. On in jaz se vidiva vsega skupaj dvakrat ali trikrat; ker pač morem, je zato prav, da ga grem katerikrat več obiskat, vsaj po zdraviti ga. O, kako bo zadovoljen! Karo mi bo poplačal!

Mladi semenišnik Jožef Roncalli je torej molil iz knjižice sv. škofa in cerkvenega učenika Alfonza Ligvorija: „Obiskovanje Jezusa Kristusa v presvetem Rešnjem Telesu in pozdravljanje Marije, prečiste Device“. Nekako osemdeset let prej je isto delce uporabljal pri obiskih presv. Rešnjega Telesa tudi mladi vseučiliščnik Friderik Baraga. Kot kaplan pa je to knjižico prevedel v slovenski jezik.

22. julija (1898), petek

Ali nikoli ne bo mogoče priti do tega, da bi ohranil zbranost med rožnim vencem? Bomo tudi jutri videli.

Treba je, da se kako zavarujem proti zaspanosti, ki se me loteva med študijem. Tako je tudi potrebno, da sem previden v temle: da ne bom preveč govoril ob pogovoru z drugimi, kakor sem prav danes začel; čeprav se za danes morem zanesti, da je bilo vse v redu, je pa vendar vedno resničen rek: „In multiloquio non deerit peccatum — Pri mnogem govorjenju ni brez greha“ (Preg 10, 19)).

Tudi glede samo po sebi dobrih misli, pri katerih se včasih zalotim in ki me navdušujejo je prav, da sem urejen, da ne bom zašel v drugo raztresenost; in da bom to dosegel: zdihljaji, zdihljaji!

Zakon, družina in narodnost

Sveta Družina — delo holandskega
umetnika Teunisse iz leta 1958.

Lanski socialni dan je s svojo temo o zakonu, družini in narodnosti v polnem zadel na najbolj občutljivo točko naše narodne problematike v izseljenstvu, ki obstoji v tem, kako in do kdaj se bomo kot Slovenci ohranili, ne da bi tudi mi podlegli asimilacijskemu procesu. Čeprav že vsa leta našega izseljenstva iščemo zadovoljivega odgovora na vprašanja, se mi zdi, da ga doslej še nismo našli.

Vse rešitve, ki so nam do sedaj bile predložene, preveč mehanično ponavljajo odgovore, ki smo jih na narodnostna vprašanja dobivali še v Sloveniji. Vse premalo, da ne rečem nič, pa ne upoštevajo naše izseljenške stvarnosti.

V tradicionalnem katoliškem gledanju na narodnostna vprašanja v domovini so splošno veljavna krščanska načela narodnosti in časovno pogojeni imperativi bili spojeni v življenjsko sintezo. Če se hočemo torej s tem gledanjem okoristiti tudi v izseljenstvu, moramo najprej skrbno razločiti, kaj je v njem načelnega, nespremenljivega in kaj časovno pogojenega, spremenljivega. Potem šele moremo ob upoštevanju vseh okoliščin izseljenstva pripraviti nov, za nas veljaven odgovor, čigar kriterija morata biti kontinuiteta in pa pogum za aktualnost. Z drugo

besedo: ohraniti moramo zvestobo svojim krščanskim načelom glede narodnosti, istočasno pa neustrašeno priznati in sprejeti novo stvarnost.

Na tej podlagi bomo skušali obdelati vprašanje zakona, družine in narodnosti: z načelnega stališča in s posebnim ozirom na naš položaj v izseljenstvu, ne le v Argentini, temveč na sploh. Če se nam bo pri tem izkazalo, da zvestoba brezpogojnim osnovnim principom dopušča v praksi presenetljivo spremembo, bo to povsem normalen in logičen pojav.

Naša glavna naloga v okviru letošnjega socialnega dne je, osvetliti obojestranski odnos med zakonom oziroma družino in narodnostjo. Ker pa to ni mogoče brez jasnih pojmov o zakonu, družini in narodnosti, bomo najprej o tem podali nekaj najvažnejših misli.

Zakon

Zakon je legitimna in nerazdružna življenjska skupnost enega moža in ene žene. Prvotni namen te skupnosti je roditi in vzgajati otroke; drugotni namen pa je medsebojna pomoč in tešenje poželjivosti (cfr. kan 1013).

Podlaga zakona je zakonska pogodba; kajti „zakon stori zakonito privoljenje zaročencev, ki sta pravno sposobni osebi; tega privoljenja ne more nadomestiti nobena človeška oblast. To privoljenje v zakon je dejanje volje, s katerim si oba dela medsebojno izročita in sprejmeta trajno in izključno pravico do telesa za dejanja, ki so sama po sebi prikladna za rodnjo otrok“ (kan. 1081).

To zakonsko pogodbo sámo je Kristus Gospod med krščenimi osebami povzdignil k časti zakramenta. „Zaradi tega med krščenimi ne more biti veljavno zakonske pogodbe, ki ne bi s tem bila že zakrament“ (kan. 1012). Zato tudi bistveni lastnosti zakona, ki sta edinost in nerazdružnost, dobivata v krščanskem zakonu posebno trdnost (cfr. kan. 1013).

Družina

Družina je zakon, ki ga je Bog obdaroval z otroki. Družina je potemtakem naravno podana življenjska skupnost očeta, matere in otrok, ki kot najbolj elementarna družbena, gospodarska, množitvena in vzgojna enota tvori osnovno celico človeške družbe.

S to opredelitvijo družine imamo pred očmi v prvi vrsti tako imenovano malo družino, ki je kot naslednica velike ali patriarhalne družine danes prevladujoča družinska oblika zapadnih kulturnih narodov. Do te spremembe v družinski organizaciji je prišlo zaradi spremenjenih življenjskih razmer. To sociološko dejstvo je silno važno za pravilno presojo družine in za njeno učinkovito pomoč, pa je na žalost vse premalo poznano in upoštevano. Še vedno se namreč podedovana podoba velike družine, ki so jo izoblikovale patriarhalno določene družbene in gospodarske

razmere in katerih konec je daleč preživela, istovetiti z bistveno podobo družine, kar pa je seveda usodna zmeta.

Če pod sociološkim vidikom motrimo družino, vidimo, kako v modernem industrijskem svetu hitro pada javni pomen družine kot družbene ustanove. V predindustrijski dobi je bila družina nosilec družbeno važnih funkcij, iz katerih je bila kasneje izpodrinjena. Družina je bila tedaj storilna in produktivna gospodarska skupnost, kar ji je dajalo posebno trdnost. Kot potrošna skupnost je bila poleg tega še naravni kraj duhovne izmenjave, prostega časa in kulturne nege. Družina je skrbela za strokovno izobrazbo otrok, kakor tudi za vzajemno pomoč starim in bolnim družinskim članom. Vse oblike življenja in vsi dogodki od rojstva do smrti so se odigrali v družini. V tem je ležalo jedro njene vzgojne funkcije. Če so se tako prej življenjski krogi posameznega člana družine vrteli koncentrično okrog iste središčne točke, pa se danes morajo primerjati ekscentričnim krogom, ki ima vsak svoje središče, določeno najprej po delovnem in poklicnem kraju, dalje po poznavstvu, interesih in podobnem. Danes se torej posamezni življenjski krogi le na periferiji dotikajo ali se kvečjemu le deloma krijejo. To ne ostane brez vpliva na družinske člane in velikokrat ogroža njihov pravičen odnos do družine in s tem družino samo.

Kljub velikim stiskam, v katere je zašla družina zaradi spremenjenih gospodarskih razmer, je vendarle porasla njena notranja utrditev, kot dokazujejo družinsko-sociološka raziskovanja; kajti gospodarski življenjski činitelji sicer morejo močno vplivati na družino, ne morejo je pa utemeljiti, ker pač pripada izven-gospodarskemu področju, kot ljubezen, tovarištvo, kultura. Če je družina zgubila na družbeni pomembnosti, pa je prav zaradi tega tudi imela svojo korist, ker so spremenjene razmere naravnale človeka na intimno območje družine. S tem v zvezi se danes tudi spreminja tematika nauka o družini. Če so se prej spraševali o pomenu družine za okoliško družbo, se danes sprašujemo po smislu družine v sebi. Nastanek in uspevanje intimnega območja družine odločilno zavisi od osebnega prizadevanja posameznika. Prej je bil zakon element in funkcija družine, to se pravi, zakon otrok je bil sklenjen in gospodarsko omogočen po volji očetovi. Z zakonom namreč niso ustanavljali nove družine, temveč so le vzdrževali in nadaljevali očetovo družino. Danes je družina element in funkcija zakona, to se pravi, nastanek družine in njega način zavisi od naravnave in lastnosti obeh, ki zakon sklepata; kajti z zakonom se danes ustanavlja nova družina.

Družina omogoča istočasno izpolnitev osebnega življenja in hrepenenja po skupnosti. Družina premostuje nasprotje spolov in zaporedje generacij. Uklepa brez razlike vsa območja življenja od biološko-vitalnega do duhovno-verskega. Kot kraj tihote, počitka, miru in privatnega danes družina na poseben način privlači. Toda izkušnja družine uči, da privatno, skrito, notranje ne pripada le individualnemu območju, ampak more biti deljeno z drugimi, ne da bi sililo navzven. Ravno v tem najbolj notranjem območju se izkaže življenje družinskih članov kot odgovornost. Zaupno razmerje, izraženo v besedah „moja žena“ in

„moji otroci“, ne opisuje prilastitvenega ali posestvenega naslova, temveč najbolj osebnostno nalogo za pomoč drugemu. Z obojestransko pritrditvijo in podreditvijo v svobodi se doseže višja stvarnost družinskega življenja, ki presega stvarnost poeina. Otrok je objektivna manifestacija tega.

S tem da je družina zgubila svojo objektivno zunanjo podporo in bila usmerjena na intimno območje, je pridobila novo stopnjo svoje dozorelosti, je pa zaradi tega tudi izredno ranljiva. Posameznik ogroža družino, če intimni odnos v njej podvrže svoji samovolji in odklanja kot nalogo uresničenje smisla družine. Najbolj razdiralni vpliv ima nerazumevana in napačno usmerjena spolnost.

Družina tudi kot celota lahko zgreši svoj cilj, če si samo sebe postavi za svoj cilj. Družinska skupnost in družinski egoizem, ki sta pogosto izključno usmerjena le na dviganje materialne življenjske ravni, sta velika ovira za razvoj otrok, sta nasprotje k družinski ljubezni in onemogočata plodonosno izmenjavo z družbo. Družina ne sme biti definitivno zaprta sama vase, temveč mora najti pot na ven in pripraviti tudi otroke na življenje. Priprava otrok na življenje ne sme obstajati v tem, da se vsemu prilagodi ali da vse odklanja, temveč mora voditi k temu, da se otrok ravna na podlagi svojega notranjega prepričanja, ki si ga mora pridobiti in utrditi.

Večji praktični pomen ima dejstvo, da za industrijsko dobo značilna mala družina kot vzgojno okolje stoji in pade z zakonom staršev. Nesloga staršev, ki jo otrok občuti v posebni nezavestni identifikaciji s starši, ima neprimerno težje posledice kot v nekdanji veliki družini, kjer starši niso bili edina družina niti edina otrokova opora. Ta okoliščina v pastoraaciji še ni dovolj upoštevana. Praktično se oziramo samo na slabo ali dobro vzgojno sposobnost enega ali drugega od staršev; običajno za nepravilno otrokovo vedenje najprej zvrčamo krivdo na mater in na njeno nepravilno ravnanje z otrokom. Pomen zakona pri tem je po večini nepoznan. Kdor skrbi z nasveti ali z opomini za družinsko vzgojo, se mora zavedati, da v vsakem posameznem zakonu tiči celoten — posrečen ali neposrečen — zakon. Zato nasproti otrokom ne obstaja posamezna krivda le enega od staršev. Niti ni vzgojnega dela enega izmed njih, na katero bi kvaliteta zakona popolnoma nič ne vplivala. Ljubezen staršev je naravnana na zakonsko ljubezen. Vsaka sprememba v zakonski ljubezni se odraža tudi v ljubezni staršev do otrok. Za otroka ni nobena pridobitev, temveč nasprotno velika nevarnost, če se osamljena očetova ali materina ljubezen „popolnoma“ obrne k otroku, če otrok postane za enega izmed staršev tolažba za razbiti zakon in edina življenjska vsebina.

Otrok je učlovečena ljubezen svojih staršev in more prav zaradi tega biti vključen v krožni tok njune ljubezni in biti tako v nesporni posesti svojega mesta. More pa tudi v sebi odražati vsak pretres v odnosu med starši. Če ga socialno ne prenesejo, postane tudi sam socialno neznošen. Ponesrečena vzgoja je v večini primerov posledica ponesrečenih zakonov.

Priznanje otroka v družini je potrebno dvojno: Prvič mora biti priznan kot

aktualizacija ljubezni svojih staršev. Gotovost in negotovost njegove eksistence je odvisna od zveze njegovih staršev. Treba ga je pa tudi priznati kot individualno osebo. V tej smeri bi bilo treba znova poskusiti z motivacijo za sprejem otroka; kajti vrednost otroka se je popolnoma premaknila. Danes otrok ni več gospodarska dobrina kot v kmetskih in rokodelskih družinah patriarhalne dobe, temveč je za starše obremenitev, ki je ne more odzvati nobena pomč za družine z otroki.

Uspeh zakona in družine je danes odvisen od zavestnejše nege medčloveških odnosov med člani družine; za današnjo družino je značilno neko tovarištvo med možem in ženo, med starši in otroki, ki vključuje medsebojno upoštevanje, odprtost za medsebojno korekturo in izpopolnitev, skrb za soglasje. Oče ne more svoje vodilne vloge nič več zahtevati kot podarjeno predpravo in nič več pričakovati pri tem podpore od civilno pravnih ali družbenih uredb. Oče si mora svoje vodilno mesto zaslužiti z verodostojno reprezentanco duhovnega in nramnega reda. Od ljubezenske sposobnosti moža je treba pričakovati, da njemu zaupanih ne bo vodil v odvisnost, temveč k izpopolnitvi njihovega lastnega bitja. Enakovreden, čeprav drugačen, bolj notranji in trajen, je tovariški del žene. Žena bi ogrožala svojo pozicijo v družini in kot mati svojih otrok, če bi se ločila od vsake udeležbe na družabnem življenju in od vsake osebne izobrazbe. Mera njenega izvendružinskega delovanja pa mora ostati določena po njenih družinskih nalogah — če odmislimo od gospodarskih potreb. Bistveno omejitev možnosti za razvoj družinskih članov pomeni pomanjkanje bratov in sester, ki predstavljajo novo odnosno razmerje. Tudi razmerje do sorodnikov potrebuje nove nege in zavestnega priznanja, če naj ne odpade lasten most med najbližjim prostorom male družine in med oddaljenjšim, ki je popolna tujina.

Stanje današnjega življenja zahteva, da se omeji ekstenzivnost družinskega življenja. Intenzivnost družinskega življenja pa zaradi tega ne sme trpeti.

(Dalje prihodnjič)

Dr. Mirko Gogala

Slovenski socialni delavci, ki se zbirajo okoli Družabne pravde, so pred 13 leti ustanovili odbor, ki vsako leto pripravi socialni dan. Na takem socialnem dnevu obravnavajo strokovnjaki razna socialna vprašanja v duhu katoliškega socialnega nauka in s posebnim ozirom na potrebe slovenskih izseljencev. Na lanskem — dvanajstem — socialnem dnevu so referati obravnavali vprašanje zakona, družine in narodnosti in osvetlili od vseh strani važni in žgoči problem narodnostno mešanih zakonov. Da bi tudi širša slovenska javnost spoznala ta problem, bomo v „Duhovnem življenju“ v nekaj zaporednih številkah objavili referat, ki ga je na omenjenem socialnem dnevu imel dr. Mirko Gogala.

NAŠA RAZSTAVA

Ko so mi rekli, naj bi povedal nekaj besed kot uvod razstave slovenskega verskega tiska v zamejstvu, mi je prišel na misel užaljeni glas nekega mlajšega prijatelja, ki je pred časom ob podobni priliki razočaran tožil: „Zakaj razkazujemo ob vsaki priliki svoje knjige, ali res nimamo pokazati ničesar drugega, vedno le knjiga, tisk.“

Tisti hip sem bil malo presenečen in fantu nisem menda kaj pametnega odgovoril. Pred nekaj dnevi pa sem videl v časopisu obvestila, da bo v mestu veličastna vojaška parada ob obletnici državne neodvisnosti in sem se spomnil vojaških parad in sprevodov, ki se vrste ob zvokih godbe, ob vsaki slavnosti ne le tukaj temveč kjerkoli po svetu.

Vprašal sem se, zakaj povsod in ob vsaki priliki tako radi razkazujejo vojake, topove, tanke in aeroplane. Spomnil sem se opombe onega mladega prijatelja glede našega tiska — in primerjal: Medtem, ko se večina držav navadno ponaša s svojim orožjem in vojaško silo, sta nam v ponos tisk in sila duha.

Mar se zatekamo h knjigam v svet domišljije zato, ker smo šibki? Mislim, da ne. Kadar ljudstvo navdušeno ploska in vzklika vojakom in vojnim strojem, ki bobne po cesti mimo njega, je to znak samozavesti, pa tudi zaupanja. Vojska je prenekaterim narodom končni pogoj za obstanek. Ljudstvo vzklika onim, ki bodo v skrajni sili branili njihov narodni obstoj.

In iz prav istega vzroka prirejamo Slovenci radi razstave tiska — parade knjig. Knjiga je namreč naše narodno orožje že skozi dolga stoletja in tisk je zadnji branik našega narodnega in v veliki meri tudi verskega obstoja.

Narod, ki šteje slaba dva milijona preko petih kontinentov razpredenih članov, res ne sme iskati svojega simbola v topovih in tankih, saj so ti le glasniki smrti. In igranja s smrtjo si slovenski narod ne more privoščiti. Vse naše sile morajo biti usmerjene v življenje, v delo, v napredek, v obdelavo stvari in duha.

Če se hočemo ohraniti, ne smemo posnemati veselih, ki rešujejo svoje probleme z oboroženo, materialno — barbarsko silo. Zanašati se moramo v prvi vrsti na silo duha. Ta pot zahteva od naroda več zrelosti, zahteva močno narodno in versko zavest. Je na prvi pogled manj romantična in slikovita kakor pot orožja in nasilja, a ima končno svoje prednosti.

Za duha ni meja in tisk sega preko časa in prostora. Naš boj za verske in narodne ideale ne potrebuje uniformiranega aparata in milijardnih investicij, dovolj sta talent in idealizem.

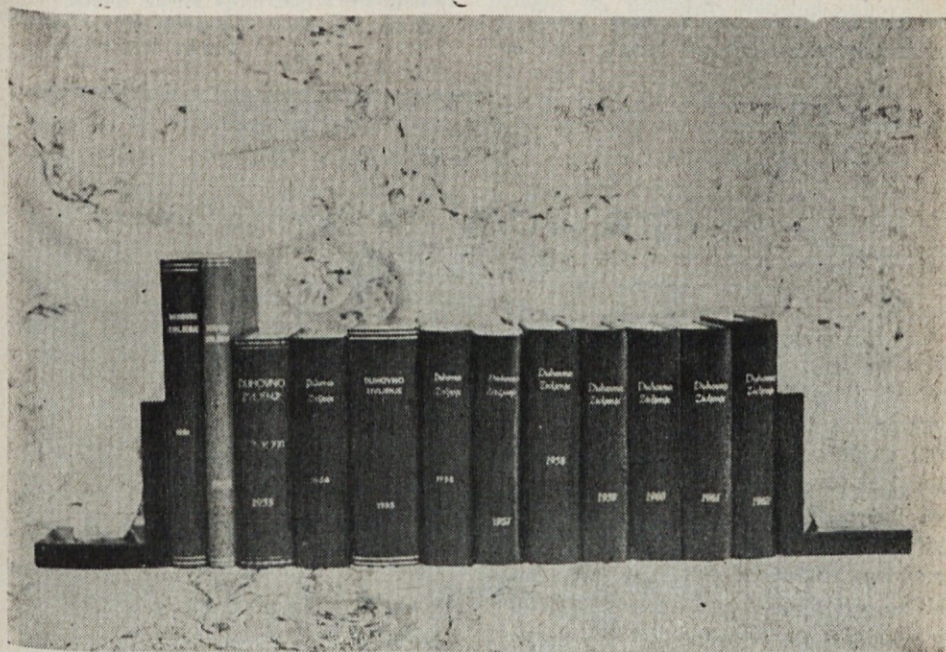
Dokler bodo med nami ljudje bistrega duha in idealnih nagibov, dokler bo v vsakem Slovincu — kjerkoli živí — v srcu zavest, da nas tisk ne le povezuje temveč da nas krepi in ohranja v narodnem občestvu, ne glede na kraj

kjer prebivamo, vse dotlej smo lahko ponosni, da smo člani naroda, ki je za bodočnost odlično opremljen. Malo pomembno je pri tem, kakšne so naše tiskarske naprave, ali razpolagamo z najmodernejšo rotativo ali le z ročnim ciklostilom skritim v temni kleti, kajti ideje je mogoče širiti preko obeh. Duh je važnejši od stroja!

In ne pozabimo, da so naši pred dvajsetimi leti tiskali izpod zemlje in sredi noči širili slovensko misel — ter da je pred več kot štiristo leti prva slovenska knjiga bila rojena v emigraciji, da je bila to ideološka verska knjiga, ki so jo razširjali po domovini le na skrivaj, podtalno.

Slovenska knjiga, tako leposlovnja kakor verska, je bila večkrat preganjana kakor ne. In večkrat hranjena z golim idealizmom kakor z nagibom po zaslužku. Naš rod tu v emigraciji sprejema na se to tradicijo in se je ne boji nadaljevati, pa četudi bi moral ponovno skrivati svoje knjige v vinskih sodih — kakor je moral to delati knjižni založnik pred štiristo leti, da jih spravi bravcem v roke.

Pa še eno misel mi vzbuja tale razstava tiska. Države razpolagajo, da je njih sila večja, z raznoliko pestrostjo orožja. Nekaj podobnega bi morali imeti pred očmi tudi mi. Sile nam ne daje en še tako razširjen list, niti ena knji-

Zbirka letnikov „Duhovnega življenja“ na razstavi v Buenos Airesu 18. julija 1965

ga. Tudi ne le ena sama vrsta tiska. Slovenski verski tisk, ki ga občudujemo danes, je kakor en rod vojske. Je bistveno važen, a je člen v verigi, ki ima brez števila večjih in manjših členov. Moč vsakega člana je važna za moč verige. Drug od drugega so odvisni, in vsi so potrebni.

Posamezni listi, revije, založbe in avtorji naj bi čutili, da so soborci na isti fronti in različni pogledi naj nikdar ne zatemné med njimi tega osnovnega bratstva. Vsi ki delajo na kulturnem polju naj se zavedajo, da je ljubezen v raznolikosti znak in pogoj življenja. In kdo je končno — v zadnji instanci — odgovoren za življenje našega tiska? Mi vsi, ki beremo in ki bi morali brati, vsi ki smo zrastle iz slovenskega narodnega telesa, smo od-

govorni zanj, ne le z materialno pomočjo, temveč z navdušenjem, nasveti, branjem, kritiko in pisanjem; z urejanjem in tiskanjem, s kulturno tlako, pa tudi s hvaležnostjo njim, ki našemu tisku posvečajo svoje življenje.

Brez ljudi — duhovnikov in laikov —, ki so svoje življenje posvetili našemu tisku, bi imel naš narod štete dneve. Zato zahvala in vsa pomoč njim, tako da bo naš tisk ne le sad napora peščice sanjačev temveč naša slovenska narodna sila — simbol našega nekrvavega pa zato nič manj odločilnega narodnega in ideološkega boja. Naj bo pa tudi vez med nami, da bomo kdaj lahko rekli, da smo postali po našem tisku — slovenskem in katoliškem — krepak temelj novi Sloveniji širom sveta.

Marko Kremžar

Igra, šola in dom

Če otrok ne bo pri vzgoji veselo sodeloval, če se tudi iz lastnega nagiba ne bo iskreno trudil, da vzgoji sebe, vzgoja ne bo uspela; verjetno bo pa rad sodeloval, če bo dan za dnem opazoval, kako se tudi vzgojitelj prizadeva, da premaguje sam v sebi svoje napake, občutljivost, nepotrpežljivost, komodnost, ničemurnost i. p. Vzgojitelj bi se moral nenehno nadzorovati, ali je sam tak kot želi da bi postal njegov otrok, ali goji v sebi hotenja, ki jih želi vzbuditi v otroku, ali so utrjene v

njem kreposti, ki jih želi razviti in utrditi v otroku. O tem smo govorili v prejšnjem sestavku.

A zgled sam še ni dovolj; v mlademu človeku je treba prebuditi iskreno ljubezen do dobrega in lepega, ga pridobiti za lepe, plemenite naloge in cilje, mu pomagati, da dobro spozna sebe, ga pridobiti za potrebne sklepe, za nekak delovni program v oblikovanju svojega značaja, ga pripraviti na težave, ki jih bo pri tem srečeval ter ga kolikor je pač to možno, varovati pred

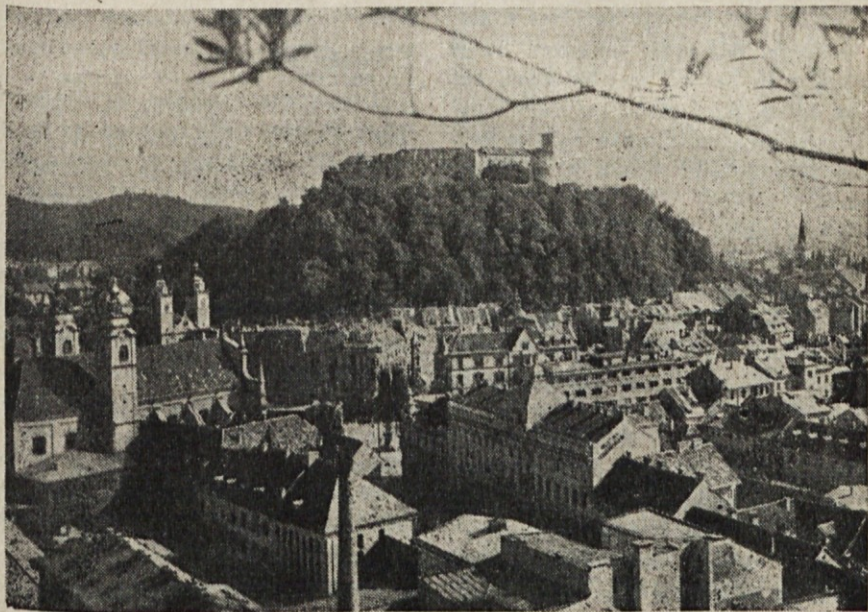
stvarmi, ki bi lahko po nepotrebem povzročale v njem težave in nevarnosti, da se dobremu izneveri.

A) Pridobiti za dobro

Komaj začne otrok misliti, postane silno zvedav; prav vse bi rad vedel, vsemu išče svoj razlog; zato njegov večni zakaj in kako. Želi si tudi odgovor, pojasnilo, zakaj mora to storiti, ono opustiti, zakaj mora biti tak in tak, zakaj in zakaj. Odgovoriti mu le — zato, ker tako hočem — ni dovolj, otroka to ne bo zadovoljilo, niti pomirilo; mladostnika bi pa tak odgovor naravnost užalil, ga gnal v trmo, v odpor. Če pa otroku, zlasti mladostniku, na primerni način prikažemo smisel naših zahtev in njegovih dolžnosti, če do-

brohotno slikamo lepoto in pomen raznih vrednot in kreposti, ga bomo verjetno zanje vneli, da bo rad sodeloval pri vzgoji, da se bo lažje in raje trudil, da jih v sebi razvije in utrdi.

Otrok, zlasti mladostnik, si ničesar bolj ne želi in za zdrav telesni in duševni razvoj ničesar bolj ne potrebuje kot sonca veselja. Zato ga bomo najlažje pridobili za tisto, kar mu prikazemo kot vir prave radosti, veselja. Če ga torej hočemo vneti za dobro, za boj zoper slabo, moramo otroka zlasti prepričati, da dobro in lepo prinaša v mlado dušo veselje, gotovo veliko več veselja kot slabo; otrok mora biti prepričan, da odpoved slabemu, neurejenemu, da zvestoba lepemu in dolžno-

Ljubljana z gradom

stim ne oškoduje, ne mrači življenja, ampak ga lepša, ga polni z vedrostjo, zadovoljnostjo in mu daje bogat smisel. Če bo otrok, zlasti mladostnik videl v kreposti zgolj mračno odpoved, ga zanjo ne bomo pridobili nikdar. Silno važno je, da otrok vzljubi svoje življenje, da ga je vesel, da gleda v njem nekaj privlačnega, nekaj velikega. Navdušujemo ga za dobro s tem, da kažemo, kaj pomeni ta ali ona krepost ali dolžnost zanj, za bližnjega, za dom, za skupnost, za njegovo sedanje, prihodnje in večno življenje.

Namen vzgoje ni doseči, da otrok ne dela neumnosti, ampak da veselo služi dobremu; zato mora biti vzgoja predvsem pozitivna in ne večno prepovedovanje, grožnja in strašenje! To ubija mlado dušo in uničuje v njej vedro, veselo razpoloženje za žrtve v službi dobrega. Saj pravi pregovor, da je mračna duša za vse prej sposobna kot pa za dobro. Kjer vlada pri vzgoji poteza mračnega, zelo lahko zaidejo celo otroci zelo dobrih, vernih in zglednih staršev.

Seveda način, kako prikazati mladi duši pomen dobrega in njegove dolžnosti in kako ga pridobiti za lepo, bo drugačen pri otroku predšolske dobe, drugačen pri mladostniku. A niti otroci iste dobe, še manj mladostniki, so si med seboj enaki; tega bo treba morda pridobiti zlasti za to, drugega za drugo vrednoto ali dolžnost; ta ima morda več smisla za te vrednote in cilje drugi za druge, ipd. Da bo torej „vzgojni“ razgovor z mladim človekom čim bolj uspešen, se bo vzgojitelj najprej trudil, da gojenca čim bolje spozna, da odkrije njegove posebne naravnosti, ugo-

dne in neugodne, pozitivne in negativne, njegove sposobnosti in želje; šele potem se bo le ob kaki ugodni priliki, ko bo dovolj časa in miru, ko bo otrok vedro razpoložen ali bo sam morda iskal stik, z njim razgovoril domače zaupno in dobrohotno.

1. Otrok predšolske dobe

V tej dobi bo otrok sposoben le za preprosto razlago naših mater, ki svojega otroka vnemajo za dobro čisto kratko in uspešno: se boš lepo igral s svojimi bratci (boš rad ubogal...;... boš storil to in to...) ker tako Bog hoče (ali: Jezus te bo imel rad...) in jaz te bom vesela. Potem se bo pa vzgojitelj s pravo božjo potrpežljivostjo in dobroto dan na dan prizadeval, da bo otrok zares spolnjeval kar je prav in potrebno.

2. Šolska doba

Otroci med sedmim in dvanajstim letom so usmerjeni navzven, to se pravi, da jih priteguje in zanima zlasti zunanji svet, okolje ki jih obdaja; čustva niso globoka, so realisti, se zelo radi igrajo v skupinah, napeto tekmujejo, se često divje prepirajo, svoje narloge in dolžnosti pa zanemarjajo, ker nanje enostavno pozablajo. Vzgojitelj bo skrbno otroka opazoval zlasti ko igra z drugimi, ko se igra napeto in vneto, saj otrok prav ob taki igri nevede in nehote razkrije vse značilnosti svoje mlade narave. Le ob primernem času, ko je otrok umirjen, bo govoril z njim veselo in zaupno.

a) Igra in družba. Morda začne razgovor z vprašanji o igrah, delu in družbi: katera igra ali delo se mu naj

bolj dopade in zakaj? Kako se počuti v družbi, kaj se mu v njej dopade in kaj ne? Verjetno mu bo otrok povedal, da se mu najbolj dopadejo tekmovalne igre, ki zahtevajo urnost, pogum, prebrisanost, da se mu ne dopadejo prepiri, laž, goljufija, nasilje. Že teh par besed bo nudilo dovolj snovi za „vzgojni razgovor z otrokom; morda navežeš češ: kako lepa poteza v mlademu človeku je želja tekmovati, preizkusiti mlade moči, se izkazati; kako prepiri pri igri navadno pokažejo, da dober mlad človek ne prenese laži, goljufije, nasilja, da se hoče igrati plemenito in pošteno; in potem lahko kratko dodaneš, kako vesel da boš če boš videl, da vedno igra in tekmuje veselo, napeto, pošteno, plemenito, brez prepira, nasilja in goljufije; da je veliko lepše biti pravično premagan kakor zmagati nepravično, s pomočjo goljufije ali nasilja; da naj se trudi, da bo vedno tak, da ga bodo le takó vsi radi imeli in da ga boš nad vse vesel zlasti ti in Bog; da naj se vedno varuje družbe, kjer se prepirajo, govore ali vedejo neprimerno, ker bi to močno kvarilo njegov značaj in bi tudi tebe zelo bolelo.

b) šola. Morda boš z njim zaupno govoril tudi o šoli, ki je za otrokov duševni in nravni razvoj nad vse važno okolje; morda ga povprašaš: kateri predmet se mu posebej dopade in zakaj, kakšne težave ima morda z učenjem, s tovariši, kaj se mu zdi težko ipd.; morda mu potem opišeš, kako važna je šola (z vsemi svojimi predmeti) za razvoj njegovega razuma, volje, domišljije. spomina, za pripravo na nje-

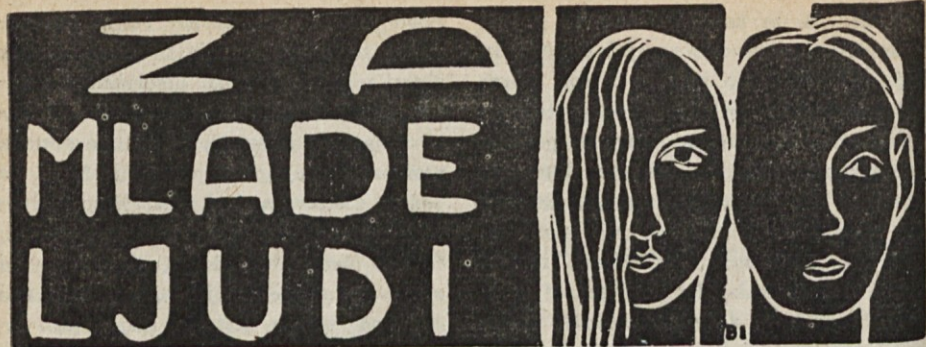
govo prihodnjost, četudi bo morda póneneje marsikaj pozabil: da se človek zlasti v šoli uči reda, discipline, se začne uvajati v lepo sodelovanje in razumevanje z drugimi, kar da je silnega pomena za njegovo prihodnjost, ki bo vedno zahtevala red, disciplino, odpo-ved, lepo sodelovanje z drugimi ljudmi; če se torej hoče dobro pripraviti na svoje prihodnje življenje, naj ima rad šolo, naj uboga učitelja, naj se uči lepo sodelovati z drugimi v vsem dobrem.

c) Dom. Prav je, da se ob takih prilikah z otrokom razgovoriš tudi o tem ali onem konfliktu v družini sami in mu dobrohotno razložiš; npr.: glej, nisi bil vesten (si lagal... si bil surov in prepirljiv); kam bi prišli, kako bi bilo pri nas, če bi vsi bili taki; in oškodoval si tudi sam sebe; kajti če bi bil vedno tak, nihče bi te rad ne imel, nihče bi ne bil rad v tvoji družbi; to bi te zelo bolelo; zato te je oče (mati) iz ljubezni do tebe moral okregati (kaznovati), čeprav mu je bilo hudo.

Taki dobrohotni in zaupni razgovori bodo gotovo veliko pripomogli, da te bo otrok imel iskreno rad, da ti bo zaupal, s teboj pri vzgoji sebe veselo sodeloval in da bo začel tudi sam vzgajati sebe. Ti mu boš pri tem dobrohotno pomagal brez mnogih besed; zlasti se boš trudil, da bo otrok vedno veselo zaposlen, ker prav v tej dobi je v njem mnogo sil; če teh sil ne bo izčrpaval v službi dobrega, se bo gotovo vrgel v slabo.

(dalje prihodnjič)

Dr. Rudolf Hanželič.

O pogovoru ali dialogu

Pismo mladim

Dragi Andrej! V Tvojem zadnjem pismu sem naletel na misel, ob kateri sem se ustavil in jo še vedno tehtam. Praviš, kako težko je govoriti z ljudmi: malo je takih, ki te poslušajo in na tvoje besede tudi odgovarjajo. Večinoma le vsak svoje zadeve in težave razklada in nima čuta za bližnjega. Govorimo eden mimo drugega in se ne moremo z mislijo srečati. Tako tudi ni mogoče, da bi se do dna razumeli, osvetlili skupna vprašanja in si pomagali z nasvetom, po reku, da več glav več vé.

Kaj je pogovor ali dialog?

Andrej, moram reči, da si ugotovil zelo važno dejstvo. Dan za dnem slišimo in beremo, kako je potreben pogovor ali s tujo besedo dialog (dvogovor) med ljudmi različnih nazorov in mnenj, med državami z različno ureditvijo itd. Pri tem pa se pozablja, da je pravi pogovor velika umetnost, ki se je nekateri nikoli ne naučijo.

Kadar se dva znanca ali prijatelja srečata je prvo vprašanje: „Kako živiš? Kaj delaš? Kaj je novega?“ Toda, kdo čaka na odgovor? Vsak bi rad v eni sapi povedal vse svoje doživljanje, vesele in žalostne, in tako natanko, kakor da ni nobene druge stvari na svetu, ki bi sobesednika zanimala. In ko prvi preneha, začne drugi z enako vnemo pripovedovati svoje zadevščine, križe in nadloge, uspehe in neuspehe. Kot bi vsak iz svoje vreče stresal orehe pred drugega...

Zakaj tako? Zato, ker so ljudje tako polni svojih zadev, nabiti z njimi, da vse ob prvi priložnosti kar plane iz njih, ker bi si radi nekoliko dušo olajšali.

Malokdo pa se potrudil, da bi počakal in odprl dušo za bližnjega ter prisluhnil njegovi izpovedi. Šele tako bi nastal pravi pogovor ali dvogovor, za katerega pa je treba razumnih in nesebičnih ljudi. Sv. Janez Vianney je ure in ure, tudi po 16 ur na dan, presedel v spovednici. In vsakemu spovedencu je posvetil svojo pozornost, vsakega je potrpežljivo poslušal. Za takšno pozornost do bližnjega je treba mnogo moči ali z drugo besedo — ljubezni! Te ljubezni pa bi moral vsakdo vsaj toliko imeti, da bi mirno poslušal svojega sobesednika in sledil njegovi misli ter šele takrat prišel na dan z lastnimi zadevami, ko se je drugi že izpovedal.

Andrej, zdaj boš priznal, da je prav poslušati in prav govoriti velika umetnost. Še posebno velika umetnost pa je v pogovoru iz bližnjega izvabiti takšno besedo, ki mu bo prinesla resnično dušno olajšanje, takšno izpoved, po kateri se bo spremenil in poboljšal. Nekdo je napisal: „Največja dobrota, ki jo komu izkajemo, ni v tem, da mu damo svoje bogastvo, marveč, v tem, da mu odkrijemo njegovo lastno bogastvo.“ Po takšnem pogovoru smo zadovoljni, včasih kar prerojeni, medtem ko naš mnogi pogovori s svojo praznoto utrudijo in spravijo v slabo voljo.

Pogovor z Bogom:

Apostol Pavel je zapisal, da je Bog govoril očetom mnogokrat in na mnogotere načine (Hebr 1, 1), krščanski nauk pa nas uči, da tudi mi govorimo z Bogom, kadar molimo. Če hočemo, da bo naš pogovor z Bogom pravičen in plodovit, moramo znati govoriti in poslušati. Ko smo povedali najvišjemu Gospodu svoje želje in prošnje, hvalo in zahvalo, poslušajmo, kaj nam bo Bog govoril. In zakaj ne slišimo njegovega glasu? Ker je okoli nas preveč posvetnega hrupa in ker ne znamo poslušati. V Tvoji sobi so valovi premnogih radijskih postaj, toda poročila ali glasbo boš slišal le tedaj, če odpreš sprejemnik ali ga naravnáš na valovno dolžino zaželenih radijskih postaj. Podobno je treba storiti, če hočemo slišati božji glas, ki nam je namenjen. Prisluhniti je treba besedam okoli nas, odpreti oči in ušesa za čudovito delovanje božje Previdnosti.

Dragi Andrej, potrudil se, da bo Tvoj pogovor z ljudmi in z Bogom vedno tak, da boš imel od njega čim več duhovne koristi.

Lepo Te pozdravlja Tvoj prijatelj

Janez.

Ne glej, o Sočnik, grdobij mojih pregreh — glej na zaslužnje te drage krvi! Trdno se zanesem, da bom dobila zaradi nje milost pred tvojim sodnim stolom.

Sv. Magdalena Pasiška

In
če
je
Bog
govoril?

Prof. Haering, eden izmed največjih strokovnjakov na vesoljnem zboru, v razgovoru.

Prišli smo do zaključka, da ni nemogoče, da bi nam Bog govoril. Če pa obstaja ta možnost božjega govora, moram biti pripravljen Bogu verjeti.

Vera je pripravljenost sprejeti resnico, opirajoč se na pričevanje drugega, kadar se nam zdi pametno zaupati tistemu, ki nam resnico pove. Nekateri takoj ugovarjajo, češ da je vera za človeka ponižujoča in proti pravici razuma. Vendar sta ta ugovora prazna. Kaj ni človekova pamet omejena in ne zmore vsega? Zakaj potem opustiti nov vir spoznanja? Zakaj ne sprejeti pričevanja nekoga, bolj kompetentnega od nas?

To iskanje resnice pri drugem je zelo pametno in zelo pogosto v vsakdanjem življenju. Nепrestano sprejemamo resnice, ker se nam zdi pričevanje tistih, ki nam jih poročajo, gotovo. Verjamemo torej človeku resnice, ki jih sploh ne moremo preveriti ali pa ki jih vsaj dejansko ne preverimo. Različne osebe mi sporočijo prijateljevo smrt, rezultat tekme, naslov nove knjige. Če so te osebe vredne, da jim verjamem, jim zaupam in verjamem.

Kdo bo rekel, da je vselej možno ugotoviti, ali podatki drže. Vendar v večini primerov teh podatkov že ni mogoče več kontrolirati. Kako naj bom gotov, da je Napoleon živel? Kdo ga je videl? Pa tudi ko bi še živel kateri od njegovih veteranov, moral bi mu povsem zaupati.

Verjeti, narediti dejanje vere, je torej najbolj splošno, najbolj vsakdanje dejanje. Ta zaključek je za nas izredne važnosti. Kajti če mi Bog govori naravnost ali pa po kakem izbrancu, s kakšno pravico bi odklonil poslušanje? S kakšno pravico bi smel že vnaprej odkloniti njegovo pričevanje, ko vsak trenutek verjamem sebi enakim? S kakšno pravico ne hoteti narediti dejanje vere v Boga, ko je moje življenje stvano iz dejanj vere v človeka?

Seveda bom, preden bom sprejel tisto, o čemer mi pravijo nekateri, da imajo od Boga, ugotovil, če je tisto res od Boga. Človekova pamet, ki je božji dar, ima pravico in dolžnost, ki jih ne sme opustiti, zlasti kadar gre za tako važno vprašanje, kot je orientacija v življenju. A ko sem gotov, da je pametno zaupati osebi, moram narediti odločilni korak in storiti dejanje vere. V tem trenutku se prepustim drugemu, a storim pametno dejanje, čeprav pomeni to dejanje zame sprejeti resnico, ki je ne morem kontrolirati z lastnimi očmi.

Katoliška Cerkev trdi, kot bomo videli, da je Bog govoril ljudem. A ona prva prizna pravice pameti in zahteva, naj bo naša vera pametna.

Ker Bog biva, ker mi vse vesolje govori o Njem, ker sem jaz odvisen od Njega v vseh vlaknih svojega bitja, ne morem živeti, kot da bi bil sam na svetu. Moram računati z njegovo navzočnostjo, moram vzpostaviti stike z Njim.

Prvi stiki z Bogom se imenujejo molitev. Moliti pomeni spomniti se Boga in z Njim govoriti. Če razumemo vse, o čemer smo do sedaj govorili, nam je jasno, da je molitev nekaj pametnega. Nameriti se na Boga ni bolj čudno kot pozdraviti našega predstojnika pred delom ali po njem. Je stvar osnovne olike.

Boga je možno častiti povsod in v vsakem trenutku. Važno je, kadar pridemo z Njim v stik, da to storimo s spoštovanjem in pazimo na to, kar delamo. Tudi to so osnovna pravila olike.

Molitev je predvsem sredstvo, s katerim častimo Boga, se mu zahvaljujemo za dobrote in mu izražamo kesanje zaradi svojih prestopkov. Molitev tudi služi za prošnjo kake milosti.

A ker je možno, da je Bog ljudem govoril, ali ni zelo primerno pred vsem drugim prositi ga milosti, da bi sprejeli njegovo oznanilo in ga v celoti sprejeli?

Na tej višini našega razgovora je torej primerno moliti...

Pastirsko pismo

Ob zaključku prvega pastirskega pisma po revoluciji, ki so ga podpisali vsi jugoslovanski škofje 20. sept. 1945 v Zagrebu, priobčujemo sliko (desno) kard. Al. Stepinca, takratnega predsednika škofovskih konferenc v Jugoslaviji.

KARITATIVNO DELO

Tudi na področju čisto karitativnega delovanja se katoliški Cerkvi postavlja jo stalne ovire. Znano je, koliko dobroga je storila Nadškofijska Karitas v Zagrebu. S svojim delom je rešila okoli 7 tisoč otrok brez razlike vere. Našim bratom v pasivnih krajih je poslala na desetine vagonov hrane in tako rešila mnoge stotine ljudi lakote in smrti. Skrbela je za prehrano naših bratov po krvi, ki so bili odvedeni v taborišča v Italiji. Te nesrečneže je prehranjevala tudi tedaj ko so se vrnili na svoje domove v domovini. Danes ima tudi Karitas državnega poverjenika, ker država nima v njeno delo zaupanja. Vsa javnost pa ve zelo dobro, da je Karitas redno dajala poročilo o svojih prejemkih in izdatkih in tako opravičila zaupanje, ki so ji ga izkazovale široke mase naroda.

AGRARNA REFORMA

Agrarna reforma kot je uzakonjena v začasni narodni zbornici je velika krivica nasproti katoliški Cerkvi. Zemljiška posestva, ki jih Cerkev ima, je dobila na zakonit in na pošten način. Ta posestva niso služila Cerkvi za nedovoljeno pridobivanje novega imetja. Z njim je Cerkev vzdrževala svoje služabnike, svoja škofijska in nadškofijska semenišča in osrednje urade. Ni torej majhno število ljudi živelo od njihovih dohodkov, temveč naravnost veliko in to največ sinovi kmečkih in ubožnejših slojev. Razen tega so bili cerkveni služabniki, ki so uživali ta posestva z darilnimi pogodbami vezani, da izvršujejo določene obveznosti nasproti darovalcem stanov.

Poleg tega vsega, je toliko in toliko duhovnikov darovalo za kulturne in narodne namene veliko, naravnost kraljev-

ške darove, s katerimi so se ustvarila trajna kulturna in socialna dela. Da navedemo samo zagrebško vseučilišče, ki more in mora prištevati med svoje največje dobrotnike škofa Strossmayerja, nadškofa dr. Bauerja in župnika dr. Žerjavića.

Agrarna reforma odvzema in razlašča Cerkev vseh zemljišč z vsem gospodarskim aparatom brez kakršnekoli odškodnine, kot da bi jih Cerkev pridobila s tatvino. Tisti minimalni del zemlje, ki se Cerkvi pušča, še daleč ne bo zadostno za vzdrževanje semenišč, osrednjih škofijskih uradov, stolnic, župnih cerkva in toliko drugih cerkva ter osrednje škofijske duhovščine. S tako agrarno reformo se onemogoča redno cerkveno življenje. Na veliko večje število vernikov pa, kot je število njih, ki bodo dobili košček otete cerkvene zemlje, se nalagajo nova bremena za vzdrževanje cerkvenih ustanov in njenih služabnikov.

Da se kolikor toliko opraviči odvzemanje cerkvenih posestev, se jih je skušalo v dnevnih časopisih prikazati kot slabo obdelana in zapuščena. Ko se je pa s popravkom hotelo ugotoviti pravo stanje stvari, to isto časopisje ni prineslo niti črke obrambe onih, ki so krivično napadali, ker je vsem znano, kdo je ta posestva spravil v žalostno stanje v katerem so danes. Vsekakor ne Cerkev.

Moramo pa tudi ob tej priložnosti poudariti, da Cerkev nikdar ni nasprotovala upravičenim socialnim reformam, niti tedaj ne, ko so bili s tem prizadeti njeni materialni interesi. Cerkev sicer

zahteva, da v teh stvareh, ki tako bistveno posegajo v področje cerkvenega življenja, država ne uporablja enostranskih metod, sile in diktata, temveč da se predhodno sporazume s Cerkvijo kot s samostojno in enakopravno stranko.

VZGOJNE IN KARITATIVNE USTANOVE

Katoliški ženski redovi in njihove vzgojne ter karitativne ustanove imajo skoraj vsak dan nove neugodnosti in težave z novim duhom ki jih obdaja. Koliko šikaniranja morajo pretrpeti redovnice, bolničarke ne samo v državnih, temveč tudi v lastnih bolnišnicah. Postopek nekaterih imenovanih upraviteljev v sestrskih bolnišnicah kaže očitno namero, da se sestram redovnicam onemogoči njihovo karitativno delovanje v korist bolnikov in odvzamejo bolnišnice, ki so jih s svojim trudom, s svojimi rokami in s svojimi neprecenljivimi žrtvami zgradile in vzdrževale.

NITI GROBOVOM NI BILO PRIZANEŠENO

Nazadnje Vas moramo, predragi verniki, spomniti še na eno boleče in ne navadno dejstvo. Niti grobovom pokojnih ni bilo prizanešeno. Na pokopališčih v Zagrebu, Varaždinu in drugih mestih se po odredbi neposredno nadrejenih oblasti odstranjujejo križi z grobov ustašev in nemških vojakov. Sami grobovi so tako zravnani, da ni mogoče spoznati, kje je kdo pokopan. Pred smrtjo se klanjajo vsi ljudje. Tudi sovražnik po smrti neha biti sovražnik. Tudi njemu pripada po nepisanih za-

konih človekanske kulture, ki izvira iz krščanske ljubezni, pravica do dostojnega pogreba. Znano je, da so po prvi svetovni vojni nekdanji sovražniki zelo spoštovali in čuvali grobove vojakov, ki so kot osvajalci padli v drugih — tujih deželah. In danes se to pri nas ne daje lastnim sinovom.

Predragi verniki! Naša skrb se ni ustavila na neposrednih potrebah Cerkev, njenih ustanov in duhovnikov. Vedoč za trpljenje in stiske tolikih naših vernikov, smo s svoje strani vse storili, da jim olajšamo in pomoremo v dnevih preizkušnje in krize. Tako smo se pri merodajnih činiteljih večkrat, bodisi ustno bodisi pismeno, zavzemali za tiste, ki so jih sodišča obsodila na smrt, da bi bili pomiloščeni. Zahtevali smo odločno, da se jim na zadnjo uro podeli verska tolažba. Zahtevali smo, da se sorodnikom usmrčenih pokažejo grobovi njihovih pokojnikov. Vse to so usluge, ki smo jih prav tako vršili v času prejšnjih vojnih režimov, ko so nas za to prosili sorodniki nesrečnih žrtev bratomornega klanja.

ŠKOFJE SO SE VEDNO ZAVZEMALI ZA SVOBODO

Za one, ki so bili odpeljani v taborišča, smo zahtevali, da se sorodnikom navede kraj, kamor so dodeljeni. Zavzemali smo se, da bi se čimprej spustili na svobodo, če se jim ni dokazala nobena krivda. Sprožili smo vprašanje tolikih izobražencev, ki so ostali brez službe in ki niso v stanju sebi in svojim družinam preskrbeti vsakdanji kruh. Vsem, ki so nas prosili za pomoč, smo skušali po svojih močeh iti na roko,

imajoč pred očmi edino zapoved krščanske ljubezni in pravičnosti do vsakega, kdor išče našo pomoč. Pri tem nismo gledali, kakšnega političnega mišljenja je kdo, prav tako kot niti v času vojne nismo vprašali, katere vere ali narodnosti je kdo. Ni nas mogel zadržati neupravičeni zagovor, da se na ta način dela nedovoljena propaganda za nedoločene politične cilje, ker smo se zavdali, da se ne spuščamo v politične akcije, temveč, da vršimo edino svoj poklic v duhu Kristusove ljubezni do bližnjega. Če nismo uspeli v najpoglavitejših vprašanih ni naša krivda. Zavedamo se, da smo popolnoma izvršili svojo dolžnost. Boli nas, da nismo mogli pomagati tam, kjer je bila pomoč potrebna in kjer bi otrla marsikatero solzo.

Še nekaj nas posebno boli: to je materialistični in brezbožni duh, ki se danes javno in tajno širi po naši domovini. Mi, katoliški škofje Jugoslavije, kot učitelji resnice in zastopniki vere, odločno obsojamo ta materialistični duh, od katerega človeštvo ne sme ničesar pričakovati. A obenem s tem obsojamo seveda tudi vse ideologije in vse družabne sisteme, ki svoje življenjske obrlike gradijo ne na večnih načelih razodetja in krščanstva, marveč na napačnih temeljih materialističnega, torej brezbožnega filozofskega nauka.

Vse, kar smo povedali, smo skušali dobro preučiti. Iz vsega tega se jasno vidi, da ima katoliška Cerkev v demokratski federativni Jugoslaviji, drugačen položaj in drugačne težave kot jih je imela prej. Današnje stanje katoliške Cerkve v Jugoslaviji se razlikuje

po našem mišljenju samo po imenu od stanja odkritega preganjanja Cerkve.

To smo Vam želeli povedati dragi verniki, da boste na jasnem glede položaja, v katerem je katoliška Cerkev v Jugoslaviji.

ZAUPANJE V BOGA

Naj se zgodi karkoli, mi z zaupanjem gledamo v bodočnost. V tem nas hrabri prebujeno versko žvljenje širokih mas vernikov v vseh krajih naše države. Posebej nas pa tolaži in veseli prebujenje in silno naraslo češčenje Matere božje, ki je tako drago in blizu srcu naših katoliških množic. To se kaže v ogromnem obisku naših narodnih Marijinih božjih poti, ki so obiskane kot nikdar poprej. Netite tudi vnaprej v svojih dušah in v svojih družinah to iskreno češčenje Matere božje. Molite skupno njen rožni venec. Posnemajte njene kreposti, pa je gotovo, da bo Mati božja naša posebna zavetnica. Njena močna priprošnja bo izprosila našim vernim narodom, da bodo v vseh prilikah in v vseh težavah ostali zvesti veri svojih očetov in njenim zapovedim. Mati božja nas ne bo zapustila, temveč nam bo izprosila obilni božji blagoslov v vseh naših potrebah. Naj bi bil ta božji blagoslov čim obilnejši za vse Vas in vse vaše potrebe.

In ko Vam vse to razlagamo, predragi verniki, mi tega ne delamo v želji, da bi izzvali borbo z novo državno oblastjo, mi te borbe ne iščemo, niti jo nismo iskali. Naše misli so bile vedno usmerjene k miru in ureditvi državnega in javnega življenja. Ta mir nam je danes vsem tako potreben. Toda mi smo

globoko prepričani, da se pomirjenje in ozdravitev z vojno zadanih ran more v naši državi ustvariti samo s spoštovanjem naukov krščanske vere in njene pravnote. Zato nas ne bodo zmedli krivični napadi in krive obtožbe, da podpiramo reakcijo in sovražnike naroda. Mi smo s svojim narodom in čuvamo njegove najdragocenejše vrednote in neporušno dediščino njegovih očetov: njegovo vero, njegovo poštenje in njegove želje, da živi svoboden na svojem, v slogi in ljubezni z vsemi državljanji te države brez razlike vere in narodnosti.

ODLOČNE ZAHTEVE

Zato zahtevamo in od tega nikdar in pod nobenim pogojem odstopili ne bomo: Zahtevamo popolno svobodo katoliškega tiska, popolno svobodo katoliških šol, popolno svobodo verouka v vseh razredih ljudskih in srednjih šol, popolno svobodo katoliškega združevanja, svobodo katoliške karitativne dejavnosti, popolno svobodo človeške osebnosti in njenih neodstopnih pravic, popolno spoštovanje krščanskega zakona, povrnitev vseh odvzetih zavodov in inštitucij. Samo pod temi pogoji se bodo mogle urediti razmere v naši skupni državi in ustvariti trajen notranji mir.

Naj Vsemogočni blagoslovi vsa prizadevanja vseh, ki so dobre volje, da se uresničijo ti cilji. Naj On, ki je edini vir miru, kakršnega svet ne more dati, da nam vsem, da naposled doživite dneve pravega in trajnega miru! Kot jamstvo tega naj na Vas pride blagoslov Boga Očeta in Sina in Svetega Duha.

V Zagrebu, dne 20. septembra 1945.

Človek pogosto bere ali sliši besede: svetopisemska legenda, svetopisemska bajka. S tem zlasti radi označujejo Mojzesov opis stvarjenja. Vera nam pa pravi, da je v sv. pismu božja resnica. Kaj torej? Bajke ali božja resnica?

Avtor sv. pisma

Cerkev nas uči, da je prvi početnik (avtor) sv. pisma Bog; ljudje, ki so pisali svetopisemske knjige, pa so bili kakor orodje v rokah božjega Duha, ki jih je navdihoval in vodil. Te resnice pa ne smemo razumeti po otročje. Bog ni sedel k pisatelju svete knjige, da bi mu narekoval, kaj naj piše, ampak je zdaj na ta, zdaj na drug način zbudil v njem sklep, da kaj napiše, in tako vodil njegove misli, da je bilo zapisano to, kar je On hotel. Nekateri svetopisemski pisatelji so se božjega navdihnjenja zavedali, drugi morda ne. Bog zna tudi tiho govoriti duši, tako tiho, da si ta domišlja, da je sama našla veliko misel in storila važen sklep.

Pisatelj — božje orodje

Rekli smo, da so bili svetopisemski pisatelji božje orodje. Kar je pero v človekovi roki, to je bil pisatelj v božji. Premislimo nekoliko to primeru. Če človek uporablja pero, mu ne jemlje njegovih svojstev in ne preprečuje njegovega delovanja, marveč ga rabi prav

radi teh svojstev in tega delovanja. Le toliko nadzira delo peresa, kolikor je potrebno, da doseže namen, ki ga ima pri pisanju. Če pero le preveč praska in zaliva, tako da ostaja besedilo nečitljivo, bom tista mesta zbrisal ali prečrtal in napisal razločneje.

Prenesimo to primeru na svetega pisatelja. Tudi Bog, ki odbere človeka in ga navdihne, naj piše, ne odvzame človeku njegovih svojstev in ne prepreči njegovega delovanja, marveč ga uporabi prav zaradi določenih njegovih lastnosti, morda kljub drugim, nevšečnim. Toda pozor! Človek ni kovinsko pero! Človek je umno bitje. Človek ne povzroči samo, kakor pero, da so črte bolj ali manj debele in lične, temveč položi tudi svoje znanje, svoje misli v spis. Kdo pa naj potem loči, boste rekli, kaj je v sv. pismu božjega, kaj človeškega? Povrnimo se na primeru s peresom. Človek se tako dolgo ne menja za to, kakó pero piše, dokler ga delovanje peresa ne ovira pri njegovem namenu. Ta namen pa more biti različen in ga moram poznati, če hočem presoditi, kaj je v pisavi slučajnega, nenameravanega, le od kakovosti peresa odvisnega, kaj od človeka hotenega. Drugačen namen ima pri pisanju risar, drugačnega učitelj za lepopisje, drugačnega pisatelj, ki mu je glavno, da bo rokopis čitljiv. V lepopisnih vzorcih so tudi tanke in debele črte v pisavi hotene, učiteljeve, o pisateljevem rokopisu bi tega ne upal trditi. Temu gre za

smisel in čitljivost, za debelino črt se ne briga; ta je odvisna od kakovosti peresa.

Verske in moralne resnice

Če torej hočemo vedeti, kaj je v sv. pismu zanesljivo božjega in kaj je dopustil v njem človeškega, moramo vedeti, kaj nam je hotel Bog s sv. pismom povedati. Odgovor je nedvomen in znan: Razodeti nam je hotel verske in npravne resnice. Te so torej zanesljivo božje. Zato je vodil svete pisatelje tako, da se proti temu smotru niso mogli pregrešiti. Vse tiste versko-npravne resnice, ki nam jih je hotel Bog v sv. pismu priobčiti, so v njem priobčene in v taki obliki, kakor je hotel Bog. Pa še več. Nekatera druga, zlasti zgodovinska dejstva so včasih z verskimi resnicami tako povezana, da bi tisti, ki bi jih tajil, obenem tajil verske resnice. Če bi torej Bog dopustil, da bi se sveti pisatelj o takih dejstvih motil, bi ne dosegel svojega namena. Tudi za take resnice — mislimo samo na zgodovinsko resnico, da je Kristus živel — nam jamči Bog, glavni početnik sv. pisma.

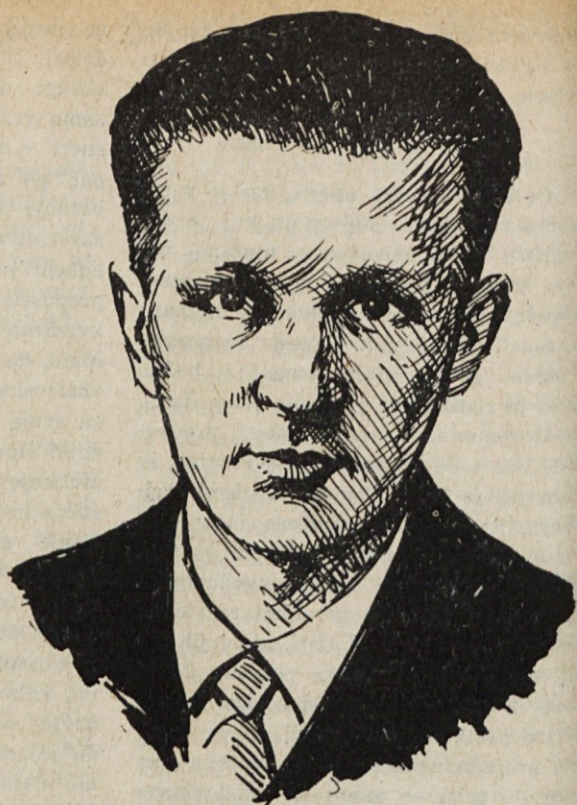
Vse drugo postransko

Vse drugo, kar nima z versko-nravnimi resnicami bistvene zveze, je postransko in Bog v takih stvarih ni nujno posebej posegel v delovanje pisatelja, ki si ga je izbral za svoje orodje, kakor človek ne posega v delovanje svojega peresa, dokler ga to ne ovira pri namenu, ki ga ima s pisanjem. Zato so pisatelji svetih knjig mogli vplesti marsikak svoj človeški, bolj ali manj pravilen nazor v svoj spis, ako

ni nasprotoval smotru, ki ga je spisu določil Bog. Morda je v kaki knjigi, ki obsega desetine strani, razodeta ena sama verska resnica, ki bi se dala posneti v nekaj stavkih. Pisatelj je bil pač po naravi zelo zgovoren. Morda vsebuje skupina knjig zaradi svoje razvrstitve novo versko misel, ki ni v nobeni posebej izražena. O vsem tem prepustimo sodbo nezmotljivemu cerkvenemu učiteljstvu. Mi pa si zapomnimo, da je sv. pismo verska, ne naravoslovska knjiga. Iščimo v njem hrane za svoje duhovno življenje, ne utehe za zgolj človeško radovednost. Za duhovno življenje je važno le, da je človek božja stvar in da je zato Bogu za svoje življenje odgovoren, ni pa važno, na kakšen način je bilo ustvarjeno človeško telo; za duhovno življenje je važno, da božja previdnost bdi nad usodo posameznikov in narodov, ni pa važno, kako se je podiralo jerihonsko zidovje; za duhovno življenje je važno, da je treba Bogu darovati to, kar imamo najdražjega, ni pa važno, ali se nahaja življenjsko počelo ravno v krvi; za duhovno življenje je važno, da Bog kaznuje napuhnjene narode, ni pa važno, ali je graditeljem babilonskega stolpa zmešal jezike v hipu tako, da se udje iste družine niso več razumeli.

Iščimo kot verniki v sv. pismu samo tega, kar nam je Bog hotel po njem povedati, namreč verskih resnic in pobude za duhovno življenje, pa nam branje te božje knjige ne bo zbuvalo dvomov in z nasmeškom bomo prešli ugovore, ki jih nepoučeni ali zlobni ljudje navajajo proti njej. V tem duhu berimo tudi prvo Mojzesovo knjigo, zlasti njeno poročilo o stvarjenju sveta.

Podrti viharnik

Opis življenja in mučeništva
Ivana Pavčiča
v priredbi Ivana Korošca

Vera nam bodi luč

Na svojo globoko vero je bil Janez ponosen. Ni je razkazoval; kadar pa je zahtevala božja čast, pa jo je vselej pokazal. Zdelo se mu je nefantovsko in suženjsko jo skrivati iz strahu pred ljudmi. Naj je šel po cesti s človekom kakršnegakoli prepričanja, če je pot peljala mimo cerkve, križa ali znamenja, se je spoštljivo odkril in pokrižal. Ob prevzemu pevovodskega mesta v bizoviški cerkvi je opazil na koru, da skoraj nihče ne poklekne niti med povzdigovanjem. Obzirno je poučil s svojim

zgledom in besedo najprej pevce, potem pa še ostale, ki so prihajali na koro. Kmalu so mu sledili vsi. Tudi na koro so od tedaj naprej poklekali pri sv. maši.

Moč molitve je visoko cenil in v njen uspeh trdno veroval. Tovarišem učiteljiščnikom je na sestankih govoril: „Vse naše delo pa je brezuspešno, mrtvo, če ga ne poživlja milost. Zato moramo biti borci, apostoli molitve; v molitvi bomo dobili moč za zmago“ (l. 1940).

Poln sočutja za duhovno bedo bliž-

njega je večkrat domače prosil naj molijo za njegov namen, za tega ali onega. Domačim, ki so ga mirili, naj se ne žene toliko za vsakega človeka, je odgovarjal: „Ali vam res ni mar? Niso vsi naši bratje in sestre v Kristusu? Prav nič nimate katoliškega srca! Molite rajše tudi vi malo več zanje!“

Sredi razgovora se je približal domačim in ujel: „...tak in tak je...“ — „Ne sodite, da ne boste sojeni!“ jih je trdo prijel. „Seveda opravljali bi še, da bi pa molili zanj, tisto pa ne.“

Vdan v voljo božjo je prepuščal sodbo v važnih stvareh vedno Bogu. „Kar Bog stori, vse prav stori.“ Ko so komunisti umorili duhovnika Leilerja, mu je prijatelj dokazoval, kakšni zločinci so ti morilci. Janez mu je dejal: „Kaj veš, kako Bog nanje gleda? Jaz npr. sicer ne morem umoriti duhovnika, zato Bog pošlje nekoga, ki je tega zmožen. Kaj vemo, kakšne načrte ima Bog z umorjenim in kakšne z morilcem? Bog je to dopustil, zakaj, bom razumeli šele v večnosti.“

Ko je slišal tarnati domače o pomanjkanju jih je lepo poučil: „Zmeraj hvalimo Boga za to, kar imamo in ga prosimo še naprej. Če bi pa na Boga pozabili.“

Zadnja leta, zlasti odkar je stopil v Katoliško akcijo je s tem molitvenim duhom vse okoli sebe dvigal k Bogu.

„Zadnja tri leta je bil čudovito priden,“ se ga spominja sestra Marija. Vse domače je kar vidno nadnaravno usmerjal, tako da je mama skrivaj hčerama dejala: „Kje ta otrok vse to jemlje? Saj smo ga lepo učili, a sedaj nas vse uči!“

Posvečevanje Gospodovih dni je me-

rilo krščanskega življenja. Nedelja ali praznik morata biti za katoličana dan obilnejše molitve. Kako je bil Janez hud, kadar so bizoviške perice ob nedeljah prale perilo. Sestro Urško je pogosto opozarjal: „Urška, kako pa bodo druge boljše, če si še ti taka.“

Zanimal se je Janez za vse verske navade in običaje ter jih skušal obnoviti in med vaščani čim bolj razširiti in utrditi. Sovražil pa je vsako praznovanje. V domačem predalu je staknil stare sanjske bukve. Takoj jih je sežgal.

Mama je večkrat doma pripovedovala o prerokbah. „Ranjki oče so prerokovali...“ Janez je vse te prerokbe navadno zaključil: „Mama, vse rad verjamem. Samo v sv. pismo pogledajte, če je to zapisano. Sv. pismo je zanesljiva božja beseda. Če mi v njem to najdete in pokažete, pa bom verjel.“

Z begunskim župnikom v Bizoviku g. Črničcem sta razpravljala o ljudskem praznovanju in o razlagi sanj in prerokovanj, in sklenila da morajo dobiti v vsako bizoviško hišo sv. pismo. Načrt je Janez s svojimi prijatelji kmalu izpeljal.

Sv. pismo, Jakličevo „Svetlo pot“ o vzgoji k čistosti in orlovsko knjižico „Stori to“, o krščanskem pojmovanju lepega vedenja, je imel zadnja leta kot svoje najdražje knjige vedno pred seboj na delovni mizi, da jih je lahko večkrat prebiral.

Povsod je bil apostol dobrega tiska. Opazil je da v mlekarni, kamor je zahajalo precej ljudi, niso imeli dnevnika „Slovenca“ pač pa samo „Jutro“. S prijateljem sta napravila načrt. Vsako jutro, ko sta šla na skodelico mleka, sta prosila „Slovenca“. — „Ga nima-

mo“ je bil odgovor. Janez je vztrajal in kmalu je bil „Slovenec“ pred njim. Doma je ves razigran pripovedoval: „Nisem odšel, dokler mi ni prinesla „Slovenca“.

Vedno raje se je Janez poglobljal v študij. Poleg obveznih predmetov je obiskoval še tečaj za češčino in francoščino. Z vestnim študijem so mu tudi „zoprni“ predmeti postali prijetni; premagal je nehoteni odpor in uspeh je bil iz dneva v dan vidnejši. Povsod, kjer je le utegnil je rad pomagal součencem. Vendar z vstopom v KA si je kljub temu nakopal novih sovražnikov. Ni se strašil. Postal je javno Kristusov učenec in borec, katerega vpliv tako v šoli, kot na vasi, je bil zaznaven. Odločno oznanjanje celotne krščanske resnice, podprte z zgledom, je kot vedno, rodilo odpor, napade in obrekovanja. KA so mnogi podtikali zle namene v podlesti obrekovanja; napadali njenega vodjo prof. Tomca, mladce pa proglašali za fanatike, ekstremiste, ekskluziviste, nazadnjake itd. Janeza je vsak tak napad utrdil še bolj v prepričanju: „Vsi ostri napadi na KA so dokaz za njeno pravilnost“, je dejal. Vsaka dobra stvar naleti na odpor. Kristus je to že vnaprej napovedal.

V prizadevanju za rast dobrega, Janeza to ni motilo, čeprav je večkrat slišal, da je bolje lepo molčati in ne se izpostavljati, zaradi ljubega miru. Preslišal je to „svarilo“ in se raje oprijel načela sv. Tomaža Akvinskoga, da je boljši boj, kot gniti mir.

Kakor je ljubil prijatelje, tako je imel tudi do tistih, ki so ga sovražili, vedno prijazno besedo.

Često je skušal z miroljubno besedo

ali plemenito uslugo, vplivati na nasprotnika. Ob kakem nesporazumu je bil on prvi pripravljen vse pozabiti in odpuščati s ponudeno roko v spravo.

Bili pa so trenutki, ko je Janez mnogo trpel zaradi težkih izpadov proti KA. Ni mogel razumeti, kako da to v Cerkvi ustanovljeno laiško organizacijo večkrat katoličani sami rušijo. Zakaj ne bi delali enotno. Ali niso vsa prizadevanja v čast istemu Bogu? Ali ne kliče glas škofa — pastirja vse v isti hlev, v isto in edino fronto nasproti fronti satanovi, ki je vsak dan očitnejša?

Ob takih trenutkih malodušja je šel Janez k svojemu duhovnemu vodji, da ga je potolažil in znova utrdil:

„Glej, mladi prijatelj in ne pozabi nikdar, da mora biti močnemu vsak udarec nova pobuda za še težje delo.“ In prof. Tomc ga je nekoč ob neki priložnosti poučil: „Prijatelj, če hočete delati za Kristusa v javnem življenju, morate dobiti rinocerusevo kožo, da se bo vsaka nasprotnikova puščica, krivično namerjena na vas, odbila nazaj na njega. Le tako boste vzdržali.“

Tudi škof dr. Gregorij Rožman je govoril ob nekem zborovanju:

„Dobra stvar mora rasti ob težkih žrtvah, če naj rodi res trajne sadove. Nasprotovanja bodo vedno in so obenem najbolj zanesljivo znamenje, da je vaša organizacija na pravi poti. Bog obvaruj, da bi kdaj nasprotovanja prenehala, potem bi se resno zbal in poridvomil o pravilnosti vašega dela. Boudite mirni in vedno vdano prenašajte ta nasprotovanja. Nihče namreč ne more postati v apostolatu „drugi Kristus“, če ni na nek način križan z njim.“

PROCES PROTI JEZUSU

GLEDALIŠKA PREDSTAVA V DVEH DELIH Z VMESNO IGRO

Iz italijanskega izvirnika za „Duhovno življenje“ poslovenil Nikolaj Jeločnik

JUDA: (Kriči) Ne! Izdal sem ga, res je; za trideset denarjev sem ga izdal, a verjemite mi: nisem vedel, da ga bodo poslali v smrt, da ga bodo križali! Tega nisem vedel! Mislil sem, da ga bodo vrgli v ječo, da ga bodo izgnali... A stvari so bile drugače! Smrt — prisegam to — smrt ni bila v pogodbi. Nihče ni mislil nanjo. Pozivam se na Kajfo!

DAVID: Kajfa?

KAJFA (stopi v ospredje.)

ELIJA (Poseže vmes in z roko zastavi dejanje): Tako, zdaj smo tu. Smrt. Nocoj smo prišli do epiloga po dokaj čudnih poteh. Smrt. — Kajfa, je bila smrt Jezusova naprej določena? (Molk.) Vam govorim, Kajfa.

KAJFA: Ne. Sinedrij ni namerjal križati Jezusa, ko je sklenil dogovor z izdajavcem.

Molimo, mnogo molimo, da bi vsi zaslepljeni spoznali svojo zmoto.“

Z novim ognjem in poln poguma se je Janez še tesneje oklenil Kristusa. Odločno je stopil v prve vrste Njegove fronte.

ELIJA: Kako je tedaj prišlo tako daleč?

KAJFA (čez čas): Ne morete si predstavljati, kaj se je godilo v nas. duhovnikih — in sodnikih —, ko je stal pred nami. Ponoči je bilo — zvečer smo ga prijeli; zbralo se nas je precej v hiši mojega tasta Ane, radovedni, neučakani, vzburjeni celo, ker bomo pogledali v lice temu takoimenovanemu preroku. In glejte, tu je slednjič pred nami; in začnemo z zasliševanjem. A bolj in bolj ko vprašujemo in se radovednost umika pazljivejšemu razmotrivanju njegove osebnosti, bolj se vzdušje polni, za zdaj sicer še nedoločeno, pa vendar že zaznavno, z nekšno zmedenostjo... z nekšno zadrego, ki nas vznemirja... in ki se spreminja v plahost... skoraj v strah. Z grozo spoznavamo, da je ta človek eden onih, ki jim s spletko ne prideš blizu, niti ne s pogajanjem ali z grožnjo — ne, ne! Ne povemo si tega, a sami v sebi vsi tako mislimo. Dokaz vam bodi, da se je Ana med zasliševanjem nagnil k meni in mi šepnil: „Bolje bi bilo, da se nismo vtaknili v to...“ A takrat je bilo že prepozno.

ELIJA: Zakaj prepozno? Saj ste ga šele zasliševali?

KAJFA: Zaslíševali, res... a zaslíševali, kot zaslíšuješ nekoga, ki ga imaš že spočetka za krivega in ki mora biti obsojen. In vendar smo odkrili, da ničesar zakrivil ni... da ni bil niti zanesenjak, niti goljuf... drzmem si trditi, da je bil v njegovih odgovorih prizvok ne le dobre namere, marveč resnice same. Takrat smo se prestrašili.

ELIJA: Prestrašili česa?

KAJFA: Prestrašili, da bi ga ne mogli obsoditi.

ELIJA: In to vas je tako plašilo?

KAJFA: Mislili smo na Jude, na usodo, ki jih čaka, če bi ta Jezus nedolžen odšel od nas in spet začel govoriti množicam. Kdo se naj mu še ustavlja? Mi prav gotovo ne, mi, ki smo ga pustili spet v prostost in ga s tem pri ljudeh oprostili vsakršne krivde. Tu, vidite, je bil naš strah! Bolj in bolj nas je obsedalo spoznanje, da ga za nič na svetu ne smemo izpustiti več... a nismo vedeli, kako naj to storimo... kako uredimo vso stvar... — Treba mu je zavezati usta, o tem nihče ni dvomil, a kako? Morali bi ga skriti, osmešiti ga pred ljudmi, a spet — kako? Tako je tisto noč med nami prišlo do zmešnjave... do zmešnjave jezikov — pravi Babel — da, da; razburjenje, tesnoba, goljufna sla, ko je hotel vsak na drugega zvaliti odgovornost... Vsi skupaj pa smo iskali nekoga, ki bi nam pomagal Jezusa prisiliti v molk, ki bi ga osmešil... — a na smrt takrat še nismo mislili.

PILAT: Tisti strah vas je tedaj tiral, da ste ga prignali predme.

DAVID: In prav isti strah je vas tiral, da ste Jezusa poslali pred Heroda Antipo.

PILAT: Ne, ne isti ne — več, v meni sploh ni bilo strahu: bila je samo lenoba, želja, če hočete, da bi se ne mešal v stvar, ki so jo spočeli prenapeteži. Prenapeteži vi — in prenapeteži on. Jaz pri stvari nazadnje nisem imel kaj opraviti. Zato sem ga poslal k Herodu. A kmalu po tistem so mi ga spet privedli v pretorij. Tako, prav jaz naj ga sodim.

KAJFA: Če bi ga bil Pilat vrgel v ječo, bi bili zadovoljni. Dosegli bi cilj. Jezusa bi spravili proč od ljudi.

PILAT: A jaz ga vendar nisem mogel zapreti. Zame je bil Nazarečan docela brez krivde. Pa da bi se bil tudi vdal vaši igri in bi si naprtil to odgovornost za ječo, vi bi prav gotovo ne bili zadovoljni. Hoteli ste njegovo smrt.

KAJFA: Ni res.

PILAT: Ko ga nisem hotel obsoditi, kaj niste šli in natrpali trga z drhaljo, da bi me tako prisilili?

KAJFA: Res je, napolnili smo trg. Morali smo tako! Dobro, in kaj? Pilat ne more razumeti, da je moral vsak do konca vztrajati pri svojem: mi smo morali še naprej smešiti Jezusa, da bi si spet zadobili ljudi, ki so se nam odmikali. Pilat pa, ki teh skrbi ni imel, bi se moral spet nezmakljivo upirati smrtni obsodbi nad tem človekom od trenutka, ko mu je njegova postava dajala oblast, da se našim zahtevam upre. (Pilatu): Če bi zares spoštovali

našo postavo, kot smo mislili, da jo spoštujete, bi onemogočili Jezusa pred narodom in pred nami. Ničesar nam ne morete očitati, da smo bolj kot vi verjeli v nezmakljivost rimske postave. Vi pa ste klonili in ste ga nam izročili, čeprav je bil za vas morda nedolžen. Res, lepa ta vaša pravičnost!

PILAT: Kaj pa naj sem hotel drugega?

KAJFA: Ljudem bi morali dopovedati, da Jezusa dejansko ni mogoče križati, ker ga ščiti prokurator z močjo svojih postav. In mi, duhovniki, kaj smo mogli proti prokuratorju? Da ste tako ravnali, bi Jezus ne bil križan!

SARA: Kako dolgo še pa bomo tožili drug drugega? Vsak hoče imeti svoj logični prav. Celo Juda, kot ste čuli. Jaz pa mislim, da je resnični, najgloblji, pritajeni razlog vseh — učenec in sinedrija, judovskega naroda in Rimljanov, Juda in Pilata, povsem drug! Ta razlog je bilo upanje, upanje, nemogoče in nespametno in bedasto, bolj ko so se dogodki odvijali; upanje, da bo ta Jezus, ki se je tako ponosno razglasil za Sina božjega, dokazal, da je resnično, kar o sebi trdi, pa da bo tam vpričo vseh storil čudež, kak velik čudež! (Na dnu so slednjič le vsi skupaj pričakovali, želeli, upali na kakšno posebno znamenje, da bi potem vsi padli na kolena in zaklicali: „Glej-te, resnično, Mesija je!“ To je upala vsa tista drhal, medtem ko je tulila „smrt mu“, „križaj ga“, to sta upala Juda in Peter, ko sta ga izdajala, tajila! Trdim celo da so vsi skupaj s

svojim ponašanjem potiskali Jezusa v ta obupni, nemogoči položaj, docela brez izhoda za človeka, samo da bi ga pritirali, prisilili, da se razodene s čudežem, z znamenjem od zgoraj! Res, morda niso tega delali namenoma, a vsi, prav vsi so ga tirali v preiskušnjo.

(Od pričevavcev se iztrga čudovito lepo dekle, z dolgim škrlatnim ogrinjalom. Za roko vodi mladeniča. Magdalena je z bratom Lazarjem. Stopi v sredo odra, napeto, s krikom v glasu.)

MAGDALENA: Ne, niti tega ni bilo v njih! Ne verjamem, da so hoteli čudež!

SARA: Kdo pa si ti?

MAGDALENA: Magdalena, grešnica. In ta tu je moj brat Lazar.

ELIJA: A ta nenadni prihod... zdaj, ko smo skoraj že na koncu...

SARA: Naj govori! Vse moramo zaslišati!

Diego Fabbri

DAVID (posmehljivo): Tako je! Vse zaslišimo!

SARA (Magdaleni): Zakaj praviš, da ne, Magdalena? Pa da niso čakali na čudež?

MAGDALENA: Ker bi ga ne videli. Čudeži so skrivnost in tajna; tudi ti, ki jih vsi vidijo. Ne vidi ga, kdor ga ne more ali noče videti. (Obrne se k bratu): Kje je še večji čudež od tega Lazarja, mojega brata, ki je sam živ čudež? Čudež, tako prepričljiv kot je Jezusovo vstajenje samo! Tri dni je bil mrtev — ta tu — v prte smo ga povezali, v hišni grob položili. S sestro Marto sva prosile, naj bi prišel Jezus, a dnevi so tekli, Lazar je umrl in Učenika ni bilo. Potem je prišel. „Lazar, pridi ven!“ Čudež. Vpričo vseh ga je storil. Vi, Sara, ki mislite, da bi Jezusov dokončni čudež v pretoriju pred Pilatom ali pa celo že na križu vse spremenil, vse prevrgel... nič tega, vam pravim! — nič bi ne spremenil! Kaj se tale čudež ni javno dogodil? Bili so tam učenci in vsa množica, ki je šla za njim. In so videli. Videli, kako je človek, ki je že tretji dan trohnel v grobu, iz groba prišel. In kaj mislite, kaj so vprašali Lazarja, ko je komaj dobro razgrnil mrtvaški prt? Mislite si samo! Uganite! Recite kaj! (Učencem): Vi povejte, ki ste bili priče temu čudežu, kot plemenit prijatelj dá življenje za svojega druga, povejte, kaj ste vprašali Lazarja? (Molk.) Po-
vejte ti, Lazar: kaj so hoteli vedeti?

LAZAR (sredi velike tišine): Rekli so: O, Lazar, ti, ki si bil že nekaj časa

mrtev, povej, kaj si videl tam? Kaj je bilo? Kako je bilo?

MAGDALENA (po dolgem premo-
ru): Kakšen je paradiz, so hoteli v-
deti apostoli in drugi! In Jezus, ki je
ta vprašanja poslušal, je bil žalor-
sten...

SARA: Čemu? Ne zdi se mi, da bi
bilo vprašanje pohujšljivo, kot vi mi-
slite!

MAGDALENA: Oh, kaj ne razume-
te, da je bil pravi čudež ljubezni? Tudi
vi ne razumete — kot oni takrat niso
razumeli — da je bila za Jezusa edi-
no ljubezen, ki kaj velja, pa do so bili
čudeži samo kretnje in besede in de-
janja ljubezni!

SARA (iznenada zadeta): Jezus...
besede... dejanja ljubezni...

DAVID (se zazre v Saro, potem pa
se vname): Ljubezen, ljubezen... Kaj
pa ima ljubezen tu? Preveč žená je tu,
preveč žená!

MAGDALENA (Sari; namigne na
Davida): Ga je strah ljubezni?

SARA (ga namerno pogleda): Se
je bojiš?

MAGDALENA: Ne morete se ji og-
niti, ljubezni, če še hočete govoriti o
Jezusu! Jaz sem verovala vanj, ker je
bil ljubezen!

DAVID (pikro): Vi res, vi ste ra-
zumeli ljubezen, Marija iz Magdale.
Prav vesel bi bil, če bi mi razodeli,
kaj je ljubezen! (Molk.)

MAGDALENA: ljubezen... (Gleda ga in žalostno doda): Ni moči povedati, kaj je ljubezen. Ljubezen moraš najti, sam jo moraš odkriti, s svojim lastnim trpljenjem. Jaz vam je ne morem odkriti, ne morem vas je naučiti. Prelahko bi to bilo — preveč enostavno. Nihče ne more plačati za nas ceno naše ljubezni. Vsak samo zase plačuje.

DAVID: Sijajno! A če bo šlo tako naprej, bomo slednjič še oprostili Jezusa Nazareškega z dokazi... ljubezni!

SARA: Prav lahko, da ga bomo.

ELIJA: Mir! Zaslisevanje prič je končano.

(Pričevavci se umaknejo v ozadje na prejšnja mesta.)

SARA: Kako vendar! Končujemo, ne da bi prišli do zaključka?

DAVID: Dejal sem že, da več ne moremo.

ELIJA: Ni res. Do nečesa smo le prišli.

(Občinstvu): Ugotovili smo, spoštovano občinstvo, da je v tem procesu vsaj dvoje možnih poti; ena je strogo pravna, ki smo jo hodili vse do nocej; druga pa, bolj tvegana — skoraj bi dejal, pravljica —, ki smo jo poskusili tu pred vami nocej prvič, z uspehi, ki ste jih sami videli. A po tej poti bomo kaj težko prišli do zaključka... le težko bi jo namreč včlenili v naše običajno razpravljanje. Naj se vam oprostim, razpoštovani poslušavci, ker smo vam morda obljubili nekaj, pa potem docela drugo storili. Rad bi, da bi si vsaj zdaj, ko smo tik pred koncem naše naloge,

spet priklicali v spomin vprašanje, ki smo si ga na začetku zastavili in ki pravi: je Jezus iz Nazareta po judovski postavi zaslužil obsodbo ali ne?

(Molk.)

Naj pove svoje mnenje zagovornik Kajfov.

SARA: Ne hotela bi izreči sodbe, toliko bolj, ker nam je Kajfa med zaslisevanjem čez vse prepričljivo nakazal in tudi branil svoje stališče, stališče duhovščine in sinedrija. Hotela bi samo poudariti, da se je Kajfa znašel nedvomno pred izrednim človekom, ki je sam sebe razglašal za Sina božjega. Smemo tedaj Kajfu oponašati, če mu ni verjel? To je vprašanje. Smemo Kajfa dolžiti, če ni bilo v njem vere? Od trenutka, ko bi vanj ne verjel, je bila kazen za zlaganega Mesijo samo ena — smrt. To je bila logična posledica. Če se zadovoljimo z logiko in s skladnim zaporedjem, moramo reči, da je bil Jezus „prav obsojen“. Dodam pa naj, da je bil ves ta čas ta tako umetno zapleteni postopek povsem odveč, če smo hoteli priti samo do tega zaključka. Zato — oprostite mi — tudi v imenu svojih sorodnikov prosim oproščanja. To je vse.

ELIJA: Besedo ima zagovornik Pontcija Pilata.

PRILOŽNOSTNI SODNIK: Česa je obdolžen Pilat? Če sem prav razumel, ga je najbolj hinavsko obtožil Kajfa v svojem zadnjem nastopu. Takole pravi Kajfa: Če bi Pilat branil Jezusa z vso močjo svoje rimske postave, bi Jezus ne bil križan. Če bi bila rimska postava po kateri je Pilat moral soditi, ne-

zmakljiva v obrambi za Jezusa —, tako nezmakljiva, kot je bila, kadar je bilo treba kaznovati resnične zločince, bi Jezus ne končal na križu. Kajti če je res, da ga je Kajfa zase že obsodil v smrt na križu, je takisto res, da je bila izvršitev obsodbe izključno v Pilatovih rokah. Tako je tedaj za križanje odgovoren edinole Pilat. To je tedaj obtožba. Nedvomno težka obtožba. Toda... — res, prosim vas, da z menoj vred zastavite tole vprašanje: kdo je bil Pilat? Formalno, sodnik, ki naj ravna po postavi, v bistvu pa sodnik, ki je iz različnih razlogov prisiljen, da postavo prilagodi, kot pač kaže. Zdaj pa pomislimo: kaj naj je bil nek judovski Mesija za rimskega politika? Krivde na njem ne najde, to je res; a vse mesto je navkljub vsemu prav zavoljo njega vzbunjeno. Hujskač torej, čeprav morda hujskač brez namere — in politiki, dobro vemo, vedno postrani zro na hujskače, posebe še na nenamerne... Te vrste hujskači so vsi čistí, tedaj povsem nedostopni! Zdaj pa Pilat prične računati: je ta prerok docela sam? Ima pristaše? Koliko je teh pristašev? In res, dokler je bil Pilat prepričan, da je z Jezusom vsaj del naroda, se je še nekako odločno upiral pritisku duhovšči-

ne; ko pa je spoznal, da je prerok ostal docela sam in da bi oprostiti ga pomenilo razdražiti ne več samo duhovščino, marveč tudi ljudstvo, morda bi s tem celo vznevoljil svoje višje v Rimu, se je tudi to nezmakljivo veličje toliko opevane rimske pravičnosti sumljivo zamajalo; dokler se slednjič nisproh razblinilo... Kajfa, duhovnik-politik, je dejal: Potrebno je, da ta človek pade za rešenje Izraela; bolje, da eden plača za vse. V bistvu je Pilat dejal prav isto: vdati se moram in obsoditi v smrt tega nedolžnega, da obranim mir v rimski koloniji. Več: za trenutek se je celo zdelo, da bo z Jezusovo smrtjo spet vse v redu. Vsi so ga potiskali v smrt s prikritim obžalovanjem, a hkrati z globokim vzdihom olajšanja. Jutri, ko hujskača kraljestva duš ne bo več, bo spet življenje steklo po starih ojnica — tako sta morda sklepala Kajfa in Pilat. In vendar... (Premor.) Ne, ne, to je potem že čisto druga zgodba. (Sede.) Končal sem.

ELIJA: In to naj je obramba Pilata? Branite ga, da ga tožite, da mu celo jemljete resnično vrednost? Prvič, da je nekdo branil s takšno besedo in in takšnim dokazom. In iskreno priznam — zares presenečen sem.

Glas iz Rima

Obnova cerkvenega življenja, ki bo sad drugega vatikanskega cerkvenega zbora, ne pomeni, da se je Cerkev prilagodila „moderni“ mentaliteti tega sveta. Cilj je, da se katoličani zavemo bolj svojih dolžnosti. Tudi obnova ne pomeni prelom s preteklostjo, pomeni pa obnovo, ki zahteva od nas, da spoznamo resnico, da je svetost potrebna tudi v našem vsakdanjem življenju. (Sveti oče Pavel VI. v nagovoru v splošni avdienci 7. 7. 1965.)

Zaupamo, da bodo osebe v javni službi razumele katere so potrebe občje blaginje, bodo spoštovale dostojanstvo človeške osebe, se trudile za zmago pravice, posebej za tvorno in duhovno dobro najpotrebnejših in da bodo vse reforme resnično odgovarjale potrebam in ne bodo prinašale nepotrebnih pre-

tresov v družbenem življenju. (Pavel VI. v nagovoru v avdienci čilskemu predsedniku 6. 7. 1965.)

Človeštvo naših dni opozarjamo, da nova boljša družba, ki si jo želimo, mora biti zgrajena na temeljih vere in medsebojne ljubezni. Samo močna vera in medsebojna ljubezen lahko prepriča medsebojne spore in vojne med narodi. (Papež v nagovoru na praznik sv. Rešnjega Telesa 1965.)

Veliko se trudijo ljudje dandanes, da bi bilo boljše na svetu. Dosegajo se lepi uspehi in napredek, da jih lahko občudujemo. Toda ti ljudje naletijo na zapreke pri njih samih, v njihovi notranjosti, ki se prenesejo v okolje in tako nastajajo različne težave in problemi. To pa zato, ker v sodobni druž-

bi manjka nadnaravne usmerjenosti in moralne sile. (Sv. oče v nagovoru istotam.)

Samo Cerkev, ki je popolna družba in božja ustanova lahko da človeštvu, kar pri svojih prizadevanjih potrebuje, to je vero in ljubezen. V Cerkvi najde človeštvo vzgled nadnaravnega življenja in vire kreposti, in Cerkev nikoli ne prekrši človeškega dostojanstva, niti ga ne oddaljuje od njegovih zemskih ciljev, temveč ga usmerja h končnemu cilju. (Sv. oče v nagovoru istotam.)

Molite za vse delavce, ki trpijo in ne prejemaajo za življenje potrebnih mezd. Molimo, da delo ne bo sredstvo razredne borbe in sovraštva, ampak, da bo vez med ljudmi, da se bodo ljudje čutili povezani kot bratje in urejali svoje odnose po načelih pravičnosti. Cerkev želi, da se vsa družbena vprašanja uredijo z medsebojnim sporazumevanjem ob upoštevanju krščanskega socialnega nauka. (Pavel VI. v nagovoru delavcem 1. 5. 1965.)

Vi ste ljudstvo božje, množice katoliške Cerkve. To pa ne pomeni, da vam je s tem odvzet osebni značaj. Cerkvena skupnost spoštuje posebnosti vsakega posameznika in mu nudi vse, da jih lahko razvije in se izpopolnjuje. Iz te različnosti Cerkev črpa sil za svoje življenje in jih tako vrača tudi vsem posameznikom za njihovo izpopolnjevanje na poti k svetosti. Bodimo dobri upravniki darov in sposobnosti, ki smo jih prejeli od Boga, in jih dajmo na razpolago bližnjemu in skupnosti. (Sv. oče v nagovoru v splošni avdienci 7. aprila 1965.)

V svojem srcu nosimo tudi podobo Marije. Častimo Marijo tako, kot to zahteva krščanska dolžnost. Premišljujemo njeno božje materinstvo, ponižnost, premišljujemo učlovečenje božje. Molimo sv. rožni venec, ta globoka molitev, ki naš uči, da mora biti Kristus začetek in konec našega življenja. Imejmo veliko zaupanje v Marijo, ker razume naše potrebe, zatekajmo se k Njeni priprošnji. (Papež Pavel VI. v nagovoru 23. 4. 1965.)

Bodite možje besede, odkritosrčni, odločni in zvesti dani obljubi. Bodite zmerni v iskanju dobička in se izogibajte nepoštenih ter indiskretnih špekulacij. To zahteva občina blaginja ljudstva, ki je tisto, ki prinaša svoje zasluge v trgovino v zameno za dobrine, ki jih potrebuje za življenje. Poštenost v trgovini zahteva tudi zdravo gospodarsko načelo, ki mora prevladovati v vašem poklicu, to je hitro in pošteno kroženje dobrin, brez nepotrebnih komplikacij in ovir ter brez iskanja prekomernega zasluga. (Sv. oče v nagovoru trgovcem 10. 4. 1965.)

Vaša služba trpečim, katerim posvetite vse svoje znanje in moči je najboljši dokaz, da katoliška vera, in še posebej posvetitev Bogu v redovnem življenju, ni neka odtujitev svetu niti samemu sebi, ni zanikanje vrednosti zdrave in normalne osebnosti, niti beg pred odgovornostjo, ampak posvetitev v službi bližnjemu, odgovor na božji klic in neizmeren zaklad pred Bogom, ki vse pravično vrednoti in bogato povrne. (Sv. oče bolniškim sestram redovnicam 23. 4. 1965.)

Svetovne novice

Ukrajinci v Rimu. Dom ukrajinske bogoslovne akademije bodo sezidali v Rimu. Ta dom bo obenem temelj bodočega ukrajinskega vseučilišča. Akademija je že začela izdajati svoje strokovno glasilo „Bogoslovje“. Duša vsega tega dela je ukrajinski vrhovni nadškof kardinal dr. J. Slipyi, dolgoleten profesor dogmatike.

Evangelist Janez na Holandskem. Pred kratkim so natisnili prevod evangelija sv. Janeza v Holandiji v modernem holandskem jeziku v nakladi sto tisoč izvodov.

Dnevnik Janeza XXIII. v Angliji. Že 14 dni po natisnjenju je bilo v Angliji razprodanih 25.000 izvodov dnevnika Janeza XXIII. Tiskali bodo še dve nadaljni nakladi, vsako po 25.000 izvodov. Dnevnik bodo ponatisnili tudi v angleškem tedniku „Catholic Herald“.

Ladja—bolnišnica. Iz newyorškega

pristanišča je odplula ladja—bolnišnica ki je že pristala v nekaterih pristaniščih Indonezije, Peruja in Ekvadorja. Na tej ladji je okrog 80 oseb: zdravnikov in tehnikov, ki prejemaajo vsi enake plače. Ladja je sedaj na poti v Gvinejo na poziv predsednika Seku Turuja. V Afriki bo ostala več kot leto dni, da bodo lahko zdravili bolnike, predvsem pa da bodo usposobili primerno število domačega medicinsko—strežniškega osebja. Pri tem delu bo pomagalo 30 prostovoljcev, ki bodo nadomeščali učno osebje brez vsakršnega plačila.

Redovnice med mohamedanci. Pomemben korak za zblizanje je napravilo 20 redovnic iz različnih kongregacij. Prevzele so karitativno delo v javnih mohamedanskih bolnišnicah in poliklinikah. Drugih osem redovnic poučuje v šolah in tehničnih zavodih.

Tako so ustregle želji nadškofa Perina, ki jih je prosil naj prevzamejo to delo in ga vrše v duhu krščanske ljubezni.

Sestre imajo iste dolžnosti in iste pravice kakor njihove mohamedanske sovrstnice.

Že dve leti vrše to važno delo z veliko ljubeznijo in veseljem. Prepričane so, da je ta oblika „krščanske prisotnosti v svetu“ res pravi apostolat.

Škofova pisma zunaj cerkve. Katoliški škof v Hudu (Kanada) msgr. Charbonneau je našel nov način, da bi njegova pisma v večjem številu prišla med ljudi. Ker so njegova pastirska pisma preobširna, da bi jih brali med sv. mašo je škof dovolil, da jih prodajajo pred cerkvenimi vrati. Že pri prvi akciji so razdelili med vernike 7.000 izvodov.

Italijanski euharistični kongres. Bil je letos od 5. do 13. junija v Pizi. Geslo kongresa je bilo „Z nami Bog“ (Emanuel). Za papeževega delegata je bil določen kardinal Florit, nadškof v Pizi. Sv. oče je imel nagovor po radiu 13. junija zvečer. Med drugimi so nastopili kardinali Bea, Slipyi, Siri in Cento.

Jeruzalem v Rimu. Pavel VI. je v začetku aprila t. l. v zasebni avdienci sprejel nadškofa Vasilija, tajnika grško—pravoslavnega patriarhata v Jeruzalemu, in arhimandrita Germana, predstojnika grško—pravoslavne redovniške skupnosti pri božjem grobu v Jeruzalemu.

Prelata sta prišla v Rim, da sta v

imenu grško—pravoslavnega patriarha v Jeruzalemu, Benedikta, vrnila uradni obisk apostolski stolici.

Francoski izobraženci. V Parizu so ti imeli vrsto predavanj sredi marca t. l. o predmetu: „Bog v današnjem času“.

Proti zastaranju zločinov. „Nacistične zločine je treba preganjati toliko časa, dokler bo živela naša generacija,“ je poudaril bostonski nadškof kard. Cushing v pismu predsedniku neke judovske organizacije v ZDA. Kard. Cushing ima nacistične zločince za najstrašnejši dogodek naših dni. Zato ne bi smel zakon zoper te zastareti. Tudi varšavski nadškof kard. Višinski se je izrekel proti zastaranju nacističnih zločinov.

Misijonska družina. V začetku letošnjega leta je zakonski par Kempf s šestimi otroki v starosti od enega do deset let odpotoval iz Los Angelesa med Papuance na Novo Gvinejo. Mož in žena se bosta posvetila misijonskemu delu v apostolskem vikariatu Kavieng. G. Kemp bo zaposlen kot električar in mehanik, njegova žena pa se bo posvetila vzgojnemu delu med tamkajšnjimi družinami.

Razumevanje v Angliji. Po skupni molitvi in karitativnem delu se želijo združiti kristjani različnih veroizpovedi na Angleškem. Letos so imeli v Acombu katoličani, anglikanci, baptisti, metodisti in nekaj kvekerjev — skupaj kakih 600 vernikov — štiri skupne procesije ter so se potem udeležili skupne božje službe. — V Manchestru se je združilo 150 cerkva raznih veroizpove-

di z namenom, da s skupnimi močmi izvedejo nabirko obleke za begunce po svetu. K zbirki je prispevalo 17 katoliških in 18 protestantskih župnij. Nadaljnih 50 župnij je prevzelo skrb za zbiranje pohištva.

Tatvina ikon. Moskovski časopis „Sovjetskaja Rusija“ piše, da je bilo v zadnjem času pokradenih mnogo dragocenih ikon (podob) iz zaklenjenih kakor tudi iz odprtih ruskih cerkva. List poroča o nekaterih primerih, ko so poedini tatje ukradli tudi do 23 ikon iz cerkva, v enem primeru celo ves ikonostas (zbirko ikon).

Novi škof mesta Rim. Na mesto umrlega kardinala Micara je bil imenovan kard. Luigi Traglia za generalnega vikarja sv. očeta kot škofa mesta Rima. V marsičem je kard. Traglia podoben papežu Janezu XXIII., predvsem po svoji ljubeznivi dobrohotnosti, vedno mirni, naj pridejo še tako velike težave.

Mladina gradi katedralo. Letos meseca maja so pričeli z gradnjo nove katedrale v Sumbawangu v Tanzaniji. Sredstva za to je zbrala avstrijska katoliška podeželska mladina. Klemen Hauser, brat belih očetov, je že v Daru ob Salamu, kjer vrši potrebna raziskavanja.

Pavel VI. hoče skromnost. Ali je papež za vselej odložil tiaro? Kaže, da se papež ukvarja z mislijo, da bi odpravil ves zunanji sijaj, ki je bil doslej v navadi pri papeških obredih. Tako je pred časom izrazil željo, da pri procesijah ne bi več uporabljali „Fla-

bellijev“ (to sta dve pahljači iz nojevih peres, ki so jih doslej nosili na obeh straneh papeža) in ne baldahina. Pri slovesnem blagoslovu „Urbi et Orbi“ o veliki noči je papež letos prvič nosil mitro namesto tiare; tedaj je postalo jasno, da se sv. oče s tem odpoveduje vsemu zunanjemu blesku, ki simbolično pomeni njegovo oblast.

Resno sodelovanje. Sv. oče Pavel VI. je pred meseci sprejel v zasebni avdienci bristolskega anglikanskega škofa in predsednika oddelka za vero in ustavo pri Svetovnem svetu Cerква dr. Oliviera Tomkinsa. Dr. Tomkins je eden najpomembnejših zastopnikov Svetovnega sveta. Med svojim bivanjem v Rimu je bil v stalnih stikih s Tajništvom za zedinjenje kristjanov.

Preveliko navdušenje. Kardinala Antoniuttija, papeškega legata na proslavi 400—letnice pokristjanjenja na Filipinih, so povsod navdušeno pozdravljali. Neki policijski častnik je dejal: „Ako bi bil prišel papež na obisk na Filipine, bi ga bili prav gotovo pokončali. Nihče bi ga ne mogel zaščititi pred navdušeno množico, kajti vsak bi bil želel poljubiti njegov prstan ali vsaj rob njegovega oblačila. Tako smo pravzaprav lahko veseli, da se papež ni odzval vabilu predsednika Macapagala.“

Nova hiša v Jeruzalemu. „Abrahama hiša“ bo poseben dom za revne romarje, ki ga bodo sezidali v Jeruzalemu. Romarji, ki ne bi mogli kriti stroškov v hotelu, bodo tam našli vso oskrbo. Na posebno željo sv. očeta bodo v ta dom sprejemali tudi bogoslovce, ki bodo v glavnih počitnicah romali

v Sveto deželo. Vsa dela vodi francoska „Karitas“.

Športna psihologija. Papež Pavel VI. je pred časom sprejel v posebni avdienci udeležence I. mednarodnega kongresa za športno psihologijo. Kongresa so se udeležili športniki 34 narodnosti.

Zlata medalja na mrtva prsa. Duhovnik je žrtvoval svoje življenje. Dne 22. aprila letos je 54—letni francoski duhovnik J. Lautram vodil skupino 30 dijakov. Šli so vzdolž ob reki Seine. Naenkrat je 12—letni Joel Sansen spodrsnil in padel v ledenomrzle valove narasle reke. Takoj se je duhovnik Lautram pognal za njim v vodo in se obupno boril, da bi otroka rešil, a brez uspeha. Nekaj moč je potem potegnilo oba iz vode na breg. Dečka so z umetnim dihanjem obudili k zavesti, za duhovnika pa je prišla pomoč prepozno.

Francoski minister Varsellin je latsnoročno položil zlato medaljo za hrabrost in nesebičnost na duhovnikovo krsto.

Srečanje kristjanov z marksisti. Od 29. aprila do 2. maja letos je bil v Salzburgu mednarodni kongres kristjanov in marksistov, ki se ga je udeležil poleg 230 učenjakov in teologov tudi dunajski nadškof kard. Koenig. Na kongresu so obravnavali snov „Krščanstvo in marksizem danes“. Kongres je organizirala mednarodna družba sv. Pavla, ki jo je leta 1955 ustanovil dr. E. Kellner. V tej družbi je včlanjenih 400 znanstvenikov in teologov, pripadnikov različni krščanskih Cerkva, dalje

osebe, ki ne pripadajo nobeni veri ali pa so bogatajci. Med udeleženci kongresa je bil tudi krožek vodilnih marksistov iz zahodnoevropskih držav: Avstrije, Italije, Francije in Srednje Nemčije. Pavlova družba je povabila na kongres v Salzburgu predsednika novoosnovanega vatikanskega tajništva za nevernike kard. Koeniga in tajnika tega tajništva profesorja V. Miana iz Rima. Poleg druge snovi so na kongresu obravnavali pojav brezboštva s krščanskega in marksističnega stališča. S teh dveh stališč so obravnavali tudi snov „Prihodnost človeštva“. Znanstveniki so dalje reševali vprašanje ideološke koeksistence, „Pluralizem v družbeni praksi“ in možnost razgovorov med kristjani in marksisti.

Kot govornik na kongresu je nastopil tudi Jugoslovan Pavečević iz Beograda.

Zgodovina se ne ponavlja. Vrsta terlevizijskih oddaj v Siriji je bila posvečena odnosom med kristjani in mohamedanci. Šejk Ahmed Keftaru, sirski mufti, se je pri predavanjih na teh oddajah zavzel za bratstvo med mohamedanci in kristjani in želi, da bi se verniki obeh veroizpovedi vzdržali vsake prenapetosti in skupno sodelovali v strpnosti in ljubezni. In pred stoletji?

Ne več, ampak dvojne moči. „Tudi če bi imela Cerkev stokrat več duhovnikov in tisočkrat več redovnikov, bi vendar ne bila sposobna modernemu svetu spet dati Kristusa. Edino upanje, ki nam ostane, je v razvoju pozitivnega laiškega apostolata.“ (škof Byrne iz Santa Fé v ZDA).

Slovinci po svetu

Goriška. — Prvo sv. obhajilo v Doberdobu. 13. junija t. l. je 17 otrok v tem mestu prejelo prvo sv. obhajilo. Zvečer je bila proslava v čast prvoobhajancev, ki je vključevala petje, recitacije in uprizoritev igre „Ivčkove sanje“.

Zaključek šolskega leta v zavodu sv. Družine. Z dopoldansko sv. mašo in večerno pobožnostjo v kapeli ter proslavo so v tem zavodu, kjer je hišni duhovnik č. g. Jože Jurak, zaključili letošnje šolsko leto.

Maša zadušnica za žrtve obeh vojn je bila v cerkvi sv. Ignacija v Gorici 20. junija t. l. Maševal je škofijski kancler msgr. dr. Rudolf Klinec ob navzočnosti goriškega nadškofa msgr. Andreja Pangrazia, kateri je po maši ob katarfalku opravil molitve za rajne.

Birma v Števerjanu. Bila je 18. junija t. l. Zjutraj je daroval slovesno peto sv. mašo letošnji novomašnik iz Slovenske Benečije g. Marij Gorjup. Popoldne pa je goriški nadškof msgr. Andrej Pangrazio podelil sv. birmo 50 slovenskim otrokom.

Trst. — Sv. Višarje. Kot vsako leto, je bila tudi letos Marijina božja pot otvorjena na praznik sv. Janeza Krstnika. Od tega praznika do rožnovenske nedelje so duhovniki romarjem stalno na razpolago in je vsako nedeljo in zapovedane praznike redna služba božja.

Žabnice. Sredi junija t. l. je žabniški g. župnik Marij Černet obhajal svoj srebrnomašniški jubilej. Čestitamo!

G. Ivan Omersa — zlatomašnik. Na praznik sv. Petra in Pavla t. l. je pote-

klo 50 let, odkar je bil posvečen v duhovnika. Rojen je bil 22. avgusta 1892 v Tržiču na Gorenjskem. Bogoslovne študije je dovršil v Ljubljani. Po enoletni službi v „Marijanišču“ v Ljubljani ga je škof Karlin poklical v Trst, kjer je g. jubilar ostal do sedanje upokojitve. Od leta 1937 vneta vodi znano tržaško Marijino družbo. Kot dušni pastir je bil zaradi razumevanja in nepristranosti priljubljen pri slovenskih in italijanskih vernikih. Iskreno čestitamo!

Pomoč lačnim (Trst). Letos so v tržaški škofiji pri postni nabirki za lačne zbrali skoraj 11 milijonov lir (lani je bilo skoraj 8 milijonov).

Dušnopastirska komisija (Trst). Tržaški g. nadškof je imenoval posebno komisijo, ki jo sestavlja 11 duhovnikov. Ta komisija bo proučevala potrebe, težave in možnosti v tržaški škofiji in stavila predloge za plodovito sodobno dušnopastirsko delo. Člana te komisije sta tudi gospoda Lojze Zupančič iz Bobjunca in Albert Miklavec iz Katinare.

Nove maše v Slovenski Benečiji. Mala domovina pod Matajurjem je letos doživela velik verski praznik. Na dan sv. Petra in Pavla so bili v Vidmu posvečeni v duhovnike štirje beneški rojaki: gg. Marij Gorjup, Marino Hvalica, Dioniz Matevčič in Božo Zuanella. Želimo jim blagoslova na začetni poti!

Birma na Kontovelu. Bila je 11. julija t. l. 25 otrok je birmal tržaški g. nadškof in opravil zborni sv. mašo v slovenskem jeziku. Ob tej priložnosti je imel tudi pomemben govor.

V Clevelandu je umrl dr. Hinko Lobe. Bil je velik dobrotnik zlasti dveh slovenskih ustanov: Slovenske pristave in Slovenske šole pri Sv. Vidu. V imenu obeh ustanov se je od njega poslovil ravnatelj Slovenske šole č. g. Jošt Martelanc.

Izseljenski duhovnik Janez Hafner — 60 letnik. Svoj jubilej je obhajal 15. julija t. l. V mestu Graz v Avstriji deluje že malo manj kot 20 let. Dokler so obstajala begunska taborišča je duhovno oskrboval taborišče v Trofaiach, Kapfenberg 80 km od Graza in taborišče Wagna ob jugoslovanski meji. Gospodu jubilaru čestitamo in mu želimo še nadaljnjih jubilejev ter uspeha med slovenskimi izseljenci!

Družinski jubilej rimskega Slovenca. 29. junija t. l. je obhajal srebrni jubilej svoje poroke g. Roman Rus, ki je med osnovami prosvetnega in kulturnega dela med Slovenci v Rimu ter delaven član društva „Slomšek“. G. Rus skrbi za slovensko oddajo na vatikanskem radiu, istočasno pa redno razpošilja našim publikacijam in listom v zamejstvu ter izseljenstvu novice iz katoliškega sveta, posebej še vatikanske novice ob času koncila. G. Rusu se zahvaljujemo za naklonjenost in mu želimo mnogo let družinske sreče!

Tretja matura na slovenski gimnaziji v Celovcu. 8. razred je obiskovalo v šolskem letu 1964/65 24 dijakinj in dijakov. Maturitetni komisiji je predsedoval nadzornik dr. Valentin Inzko. 16. junija t. l. je bila v cerkvi Sv. Duha

v Celovcu zahvalna daritev. Prav v tej cerkvi je bila jeseni pred osmimi leti prva skupna božja služba slovenskih gimnazijcev. Med njimi so bili letošnji maturantje prvi prvošolci Slovenske gimnazije. Tokrat so se kot maturantje udeležili sv. maše z zahvalo za vse prejete dobrote.

Slovenska prireditev v Belgiji. Na praznik sv. Jožefa Delavca so Slovenci iz mesta Charleroi in okolice v Belgiji priredili enajsto slovensko prireditev. Na sporedu je bila veseloigra, venček slovenskih pesmi (pevski zbor „Jadran“ iz Charleroi, dirigent Ivan Kodeh) ter prosta zabava.

Srebrni jubilej s. Cirile Knafelc. Slovenski izseljenci v Parizu so našli veliko oporo pri s. Cirili Knafelc. Vsak mesec zbira slovenska dekleta na sestankih in se trudi da bi otroci ne pozabili slovenskega jezika. Vodi tudi ekonomat v hiši, kjer se tiska večina katoliškega časopisja v Parizu, med tem znani dnevnik „La Croix“ (Križ). Č. sestra je svoj jubilej proslavila 8. maja letos. Za to priložnost je pariški kardinal dovolil koncelebracijo štirih slovenskih misijonarjev. V francoščini in slovenščini je direktor slov. misijonarjev v Franciji č. g. Ignacij Čretnik poudaril vzvišenost redovniškega poklica, se ji zahvalil za delo, ki ga vrši med rojaki, ter izrekel besede zahvale tudi predstojnikom, ki ji to delo dovolijo.

V **vetrinjski** župni cerkvi je bila 30. maja letos sv. maša z molitvami za žrtve vetrinjske tragedije pred 20 leti in za vse žrtve zadnje vojne.

Nekdanji slovenski koroški interniranci so 8. in 9. maja poromali v Marrijino Celje, nato pa obiskali vsa taborišča, kjer so med vojno trpeli: Stein ob Donavi, Melk, Red in Mauthausen. 9. maja so se v tem taborišču zbrala zastopstva raznih evropskih jetnikov, ki so preživeli grozote taborišča in so ob 11 položili vence pri spomeniku žrtvam, ob 14 pa je daroval mašo škof in sedem duhovnikov, ki so trpeli v tem taborišču.

V **Collinwoodu v Clevelandu** so imeli 3. maja t. l. Slomškov večer. V Slovenskem domu na Holmes Ave. je govoril in kazal slike o Slomšku g. Jože Varga.

V **Barbertonu** je župnik slovenske župnije presv. Srca Jezusovega č. g. Rudolf A. Praznik obhajal srebrnomašniški jubilej. Srebrnomašnik je bil rojen v Dolnjem jezeru pri Cerknici. S starši je prišel v ZDA leta 1926. Iskreno čestitamo!

Spominska dneva v New Yorku in Gilbertu (ZDA). V new Yorku je bila spominska slavnost 4. junija. V slovenski cerkvi sv. Cirila je imel za slovenske žrtve mašo rev. Rihard Rogan, nato pa je bila v župnijski dvorani spominska proslava. Spominski govor je imel g. dr. Zdravko Kalan. — Slovenci v Gilbertu so imeli spominsko proslavo dne 13. junija. Cerkev in farne prostore je dal na razpolago č. g. župnik Janez šušteršič. V cerkvi so bile pete litanije, nato pa v župnijski dvorani spominska proslava, med katero so rojaki poslušali po magnetofonskem traku govor pisatelja g. Karla Mauserja.

Petnajst novomašnikov. Na praznik sv. Petra in Pavla je bilo v ljubljanski stolnici posvečenih enajst diakonov, v mariborski pa istočasno štirje.

Dr. Jože Pogačnik, ljubljanski nadškof, je posvetil za ljubljansko nadškofijo šest bogoslovcev. Ti so: **Baloh Franc**, rojen 2. aprila 1939 v župniji Češnjice; **Benedik Marko**, rojen 4. aprila 1940 v župniji Šmartin pri Kranju; **Grm Feliks**, rojen 5. januarja 1939 v župniji Dobrnič; **Koželj Jože**, rojen 31. januarja 1940 v župniji Dobrnič; **Kuhar Ludvik**, rojen 10. oktobra 1933 v župniji Dol pri Ljubljani; **Roje Anton**, rojen 10. junija 1940 v duhovniji Radomlje, župnija Kamnik.

Skupaj z njimi so bili posvečeni tudi naslednji redovniki, ki so rojeni v ljubljanski nadškofiji:

cistercijan: Fr. Anton Nadrah iz župnije Stična;

kapucin: fr. Simon Rupnik iz župnije Stara Oselica;

salezijanci: Peter Bogataj iz župnije

Trata, **Andrej Rigler** iz župnije Sv. Gregor, **Jože Vidic** iz župnije Besnica.

Mariborski škof dr. Maksimilijan Držičnik pa je posvetil v duhovnike sledeče kandidate: **Ignatijev Mihael**, rojen 27. septembra 1937 v župniji St. Ilj v Slovenskih goricah; **Kovač Milan**, rojen 27. oktobra 1930 v župniji Sv. Jerneja v Vojniku; **Sušec Ivan**, rojen 15. aprila 1938 v župniji Sv. Ladislava v Beltincih; **Štiben Bogdan**, rojen 12. novembra v župniji Sv. Marije v Mariboru.

P. Ladisiav Pintar, OFM, je umrl dne 18. maja 1965 v frančiškanskem samostanu v Novem mestu. Rodil se je 13. oktobra 1895 v Tunjicah, po končanem učiteljskem in triletni vojaški službi je vstopil k frančiškankom in bil posvečen 1925. Služboval je v Novem mestu, pri Sv. Trojici, v pregnanstvu na Hrvaskem, nato je bil l. 1947 predstojnik in rektor svetišča na Sveti gori, leta 1962 je bil zaradi bolezni premeščen spet v Novo mesto. Ob udeležbi 40 soratov ga je 20. maja pokopal na novo-meškem pokopališču novomeški prošt Alojzij Štrukelj.

Med nami v Argentini

● **Pogreb msgra. Janeza Hladnika.** V ponedeljek, 21. junija je bil pogreb g. msgra. Janeza Hladnika.

Prišlo je izredno veliko ljudi. Največ jih je bilo seveda iz njegove župnije, nato rojakov iz Slovenske vasi in nemalo iz vsega Velikega Buenos Airesa.

V župni cerkvi sv. Jožefa je bila najprej pogrebna maša, katero je daroval krajevni škof msgr. Aleksander Schell. Asistiral sta vikar g. Janez Petek CM, in dr. Alojzij Starc. Po maši se je razvil pogreb. V cerkvi Marije Kraljice sveta je msgr. Anton Orehar molil „Reši me“. Pokopal pa je raj. msgr. Hladnika generalni vikar msgr. Cremata.

Na grobu so govorili msgr. Anton Orehar v imenu slovenskih duhovnikov v Argentini; g. Miloš Stare, tajnik NO; g. Aleksander Majhen, v imenu društva „Zedinjena Slovenija“, g. Barle, v imenu Slovenske vasi, zastopnik fare in g. arh. Sulčič, v imenu rojakov, ki so prišli v Argentino med obema svetovnima vojnama.

● **Žalna komemoracija za raj. msgr. Janeza Hladnika.** V nedeljo, 25. julija, ob mesecu, je bila maša zadušnica in zatem komemoracija za raj. g. msgr. Hladnikom.

Pri žalni komemoraciji sta govo-

nila g. Božidar Fink, predsednik „Zedinjene Slovenije“, in g. Rudolf Smersu.

8. avgusta pa so se rajnega gospo-
da, svojega nekdanjega dušnega pastir-
ja spomnili rojaki, ki so prišli v Argen-
tino pred drugo svetovno vojno. Ob tej
priložnosti so otroci pod vodstvom gđč.
učiteljice Planinškove pripravili nekaj
lepih točk, govoril pa je g. arh. Sulčič.

Sv. mašo je pred obema komemora-
cijama daroval g. dr. Alojzij Starc.

● **Msgr. Anton Orehar odšel na med-
narodni kongres v Ženevo.** V petek, 2.
julija, je odšel na mednarodni kongres
katoliških izseljenskih odborov v Že-
nevo direktor slov. dušnih pastirjev v
Argentini msgr. Anton Orehar. Na
kongresu bo zastopal katoliški izseljen-
ski odbor v Argentini. Več o tem bomo
poročali v prihodnji številki.

● **Kard. Caggiano je blagoslovil novo
središče C. C. A. I.** V ponedeljek, 12. ju-
lija je buenosaireski nadškof in primas
Argentine kardinal Caggiano blagoslo-
vil novo središče Katoliškega izseljen-
skega odbora v Argentini (Comisión
Católica Argentina de Inmigración).

Novi center vseh izseljenskih narod-
nosti je v ulici Laprida blizu Plaza
Once. Slovesnosti so poleg kardinala
Caggiano prisostvovali papeški nuncij
nadškof Mozzoni, škof Segura, tajnik

argentinskega episkopata, škof Carreras, predsednik izseljenskega odbora. Navzoči so dalje bili poddirektor drž. izseljenske komisije, italijanski konzul in direktorji posameznih narodnosti v Argentini. Slovence je namesto odsotnega msgr. Antona Oreharja zastopal dr. Alojzij Stare.

G. Ivan Likozar CM — novomašnik

V nedeljo, 4. julija t. l., je bila v Slovenski vasi v Lanusu (Bs. As.) že peta nova maša v novi cerkvi Marije Kraljice sveta. Prvič je pristopil k oltarju kot duhovnik lazarist g. Ivan Likozar C.M.

G. novomašnik je doma iz vasi Voglo pri Kranju. Niti 18 let starega so ga Nemci vzeli k vojakom. Ob koncu vojne se je v Italiji pridružil ostalim slovenskim beguncem in z njimi prišel v Argentino. V družbo sv. Vincencija Pavelskega je vstopil najprej kot redovni brat in vršil službo krojača in

Novomašnik Ivan Likozar C.M.

bolničarja, kasneje pa se je v soglasju s predstojniki odločil za duhovniški poklic. V zadnjem letniku bogoslovja je poučeval verouk v slov. tečaju v San Miguelu pri Buenos Airesu.

Pred cerkvijo Marije Kraljice je novomašnika pozdravila in mu izročila novomašni križ hčerka g. Žirovnika, ki je izdelal novomašni križ. Novomašni pridigar, č. g. dr. Alojzij Stare se je v toplem govoru spomnil novomašnikove mame, ki je umrla decembra lanske leto, očeta in bratov ter sestra, ki žive v domovini, dalje njegovih redovnih sobratov lazaristov in vseh udeležencev. Pri novi maši so asistirali č. g. vikar Janez Petek CM, č. g. Franc Buš CM in č. g. Franc Urbanija. Pri slovesnosti je pel domači pevski zbor pod vodstvom g. Ivana Meleta.

Po sv. maši je bilo novomašno slavlje v Baragovem misijonišču poleg cerkve. G. novomašnik se je vsem prirediteljem novomašne slovesnosti toplo zahvalil. S popoldanskimi slovesnimi petimi litanijami Matere božje je bila zaključena novomašna slavnost.

20—letnica verskega tiska

Slovensko dušno pastirstvo v Argentini je ob 20—letnici življenja slovenskih protikomunističnih emigrantov v izseljenstvu priredilo v nedeljo dne 18. julija v Slovenski hiši v Buenos Airesu razstavo slovenskega verskega tiska. V zvezi z rastavo je bila celodnevna prireditev s popoldanskim družabnim delom.

Prireditvev se je začela z dopoldan

sko sv. mašo. Daroval jo je č. g. dr. Alojzij Starc. V govoru, ki je bil posvečen namenu prireditve, je poudarjal zlasti pomen verskega tiska in posebej slovenskega verskega tiska med nami v izseljenstvu. Po sv. maši je č. g. dr. Starc povabil navzoče na kraj razstave, ki je bila prirejena ob odru v dvorani Slov. hiše. Ob otvoritvi sta govorila g. Marko Kremžar in g. Jože Žakelj. V primerjavi knjige z vojaškim orožjem je g. Marko Kremžar dejal: „Knjiga je naše narodno orožje že skozi dolga stoletja in tisk zadnji branik našega narodnega in v veliki meri tudi verskega obstoja.“ G. Jože Žakelj je govoril zlasti v imenu izseljenske slovenske mladine in o pomenu slovenskega verskega tiska za mladino.

Po govorih so si rojaki ogledali razstavljene verske liste, ki so izhajali v begunstvu po taboriščih v Avstriji in Italiji ter verske revije in knjige, ki sedaj izhajajo v Kanadi, v ZDA, v Venezueli, Argentini, Zahodni Evropi ter v Avstraliji. Ureditev razstave sta zamislila in izvedla g. Ivan Bukovec in g. Stanko Snoj. Izredno slabo vreme je opazno znižalo število udeležbe na prireditvi.

40 let duhovništva g. Matije Lamovška. Slovenska skupnost v Moronu je v nedeljo, 25. julija t. l., priredila lep praznik ob priložnosti 40-letnice duhovniškega dela svojega dušnega pastirja g. Matije Lamovška. Slovesnost je bila na Slovenski pristavi v Casterlarju.

Po zahvalni sv. maši, ki jo je daro-

val g. jubilant, so številni navzoči skupaj zapeli „Tebe Boga hvalimo“ za izpolnjenih 40 let duhovniškega dela. Po sv. maši so prvi pozdravili g. jublanta — svojega kateheta šolski otroci, nato predstavniki skupnosti in staršev šolskih otrok. Po pozdravu je bilo na Pristavi slavnostno kosilo, med katerim so slavljenca pozdravili njegovi sobrati in posamezniki moronske slovenske skupnosti.

G. jubilant se je zahvalil za iskreno pripravljeno slovesnost, pokazal dragoceno darilo — zlat kelih — in ga nesebično namenil za službo božjo na Pristavi. Nato je pozornost prenesel na slovenskega duhovnika v preteklosti, z željo da bi tudi v bodoče duhovnik ostal posredovalec najvišjih vrednot naši skupnosti.

MOLITVENI NAMEN

Splošni papeški namen: Da bi se med ugodnostmi vsakdanjega življenja ne zmanjšal duh krščanskega življenja.

Misijonski papeški namen: Da bi bilo zadostno in bi rastle število katehistov, ki bi bili dobro poučeni in primerno oskrbljeni.

Molitvena zveza za slovensko domovino: Molimo, da bi bila slovenska svetniška kandidata škof Slomšek in misijonar Baraga proglašena za blažena in svetnika!

POVERJENIKI:**Argentina:**

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutoia 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak
6019 Glass Ave.
Cleveland, Ohio, U. S. A.
Slovenska pisarna
Baragov dom
6304 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio, U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijlna družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Pliščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejljo (razen Uruguaya)
850 pesov.

za ZDA in Kanado

5 dolarjev:

za Avstrijo 95 šillingov

za Italijo 2.000 lir;

drugod

protivrednost dolarja.

KJE JE KAJ

Zahvala kardinala Berana	513
Msgr. J. Hladnik — slovenska ljubezen ne pozna meja	514
Msgr. Janezu Hladniku v slovo	519
Kristus — naš veliki duhovnik	520
Odnosi med Cerkvijo in deželami za železno zaveso	525
Iz dnevnika Janeza XXIII.	529
Zakon, družina in narodnost	533
Naša razstava	538
Igra, šola in dom	540
Za mlade ljudi	544
Pastirsko pismo	548
V sv. pismu — bajke in legende?	552
Podrti viharnik	554
Proces proti Jezusu	557
Glas iz Rima	563
Svetovne novice	656
Slovenci po svetu	569
Od doma	572
Med nami v Argentini	573
Molitveni namen	575

LETO XXXII.**Štev. 9****SEPTEMBER 1965****PROSIMO PORAVNAJTE
NAROČNINO!**

Nakazila na naslov:

Antonio Orehar

Ramón Falcón 4158,

Buenos Aires, Argentina

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (magr.
Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr.
Alojzij Starec. Editor resp.: Msgr. Antonio Orehar, Ramón
Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 843.966

Fiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

Razstava slovenskega verskega tiska v Buenos Airesu

